

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Teemu Lakka

TUONNIN
INTRASTAT-RAPORTOINNIN
KEHITTÄMINEN

Liiketalous
2019

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Teemu Lakka
Opinnäytetyön nimi	Tuonnin Intrastat-raportoinnin kehittäminen
Vuosi	2019
Kieli	Suomi
Sivumäärä	53 + 4 Liitettä
Ohjaaja	Leena Pommelin-Andrejeff

Tämä opinnäytetyö on tehty toimeksiantona Suomessa toimivalle suurelle kansainväliselle sähkö- ja automaatioteknologiayhtymälle. Tutkimus käsittelee tuonnin Intrastat-raportointiin liittyviä ongelmia. Aihe on ajankohtainen, sillä toimeksiantajalla on ollut pitkään ongelmia Intrastat-raportoinnin kanssa. Raportin laatimiseen menee pidemmän aikaa kuin pitäisi ja lisäksi jotkin kauppatapahtumat ovat epäselviä. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, mitkä kauppatapahtumat pitää ilmoittaa Intrastat-raportilla sekä siihen liittyvät virheet, joiden korjaamisen kuluu aikaa.

Opinnäytetyön teoriaosuus koostuu kolmesta teoriakappaleesta. Ensimmäinen kappale käsittelee kansainvälistä kauppaa, jossa kerrotaan sisäkaupasta ja ulkokaupasta sekä niiden eroista toisiinsa. Toisessa teoriakappaleessa käydään läpi Intrastat-tilastointia ja siihen liittyviä velvollisuuksia. Kolmas kappale käsittelee kuukausi-ilmoituksen laatimista sekä Intrastat-raportilla ilmoitettavia asioita. Tutkimusaineisto koostuu tutkimusta käsittelevästä kirjallisuudesta sekä elektronisista julkaisuista. Empiirinen tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena ja sen aineistonkeruumenetelminä käytettiin havainnointia sekä teemahaastatteluita.

Keskeisimpiä tutkimustuloksia olivat oikeiden nettopainojen laatiminen, oikeiden tullikoodien ja alkuperämaiden syöttäminen sekä selvitys siitä, mitä kauppatapahtumia täytyy ilmoittaa Intrastat-raportilla. Oikeiden nettopainojen tärkeys vaikuttaa koko prosessiin merkittävästi, sillä jos painot laitetaan heti alussa väärin, eivät ne korjaannu missään vaiheessa prosessia. Väärät tullikoodit ja alkuperämaat johtavat siihen, että tuotteille ei tule oikeita kappalemääriä. Oikeiden kauppatapahtumien ilmoittaminen oikealla tavalla on tärkeää, sillä verohallinto vertaa sisäkauppaa käyvien maiden ilmoituksia keskenään ja huomauttaa, mikäli niissä on eroavaisuuksia.

ABSTRACT

Author	Teemu Lakka
Title	Development in Import Intrastat report
Year	2019
Language	Finnish
Pages	53 + 4 Appendices
Name of Supervisor	Leena Pommelin-Andrejeff

This thesis has been made as an assignment for a large Finnish international company in the field of power and automation technology. The research considers problems with import Intrastat reporting. The subject is topical because the principal has encountered several problems with the Intrastat reporting. Currently, it is too time-consuming to make the report and, in addition, some of the trading transactions are unclear. The aim of the research is to clarify which cases are mandatory to be reported, and to find all the mistakes which take time to correct.

The theoretical framework of the thesis is divided into three sections. The first section discusses international business and the differences between an internal market and an external market. The second section presents Intrastat reporting and responsibilities of the person who compiles the report. The third section presents the correct way to compose the Intrastat report and the items which the report should include. The research material consists of books and electronic publications related to the subject matter. The empirical study was carried out as a qualitative research and the research methods were thematic interview and observation method.

The most important research results were the preparation of right net weights, custom codes, countries of origin and the specification about the right trading transactions that needs to be reported in Intrastat report. It is essential for the whole process that the net weights are inserted correctly in the report already at the beginning of Intrastat reporting. If the custom code or country of origin is wrong, the amount of items will be wrong. It is important that the trading transactions are reported correctly because tax administrations compare the internal market countries' reports and point out if there are differences.

Keywords	Intrastat report, trading transaction, applied statistics, customs code, internal market
----------	--

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	8
1.1	Tutkimuskysymys, tutkimuksen tavoite ja rajausta.....	8
1.2	Tutkimuksen rakenne.....	9
1.3	Tutkimuksen toteutus.....	10
2	KANSAINVÄLINEN KAUPPA	11
2.1	Ulkomaankauppa	11
2.2	Ulkokauppa.....	11
2.3	Sisäkauppa	13
2.3.1	Tavaroiden vapaa liike.....	13
2.3.2	Arvonlisävero sisäkaupassa.....	14
2.3.3	Tuonti.....	15
3	INTRASTAT-TILASTOINTI.....	17
3.1	Sisäkaupan tilastointi	17
3.2	Intrastat	17
3.2.1	Ilmoitusvelvollisuus	18
3.2.2	Ilmoituksen laatiminen.....	20
3.2.3	Ulkomaankaupan tilastot	21
4	KUUKAUSI-ILMOITUKSEN LAATIMINEN	23
4.1	Ilmoitettavat toimitukset.....	24
4.1.1	Kolmikantakauppa	25
4.1.2	Epäsuora vienti ja tuonti	26
4.1.3	Palkkatyövalmistus ja korjaustoiminta	26
4.1.4	Palautustavara	28
4.2	Ilmoittamatta jätettävät toimitukset	29
4.3	Intrastat-lomakkeella ilmoitettavat tiedot	30
5	EMPIIRINEN TUTKIMUS	33
5.1	Teoreettinen viitekehys.....	33

5.2	Tutkimusmenetelmät ja aineistonkeruumenetelmät	34
5.3	Tutkimukseen osallistuvat henkilöt	38
6	TUTKIMUSTULOKSET.....	40
6.1	Tuotteiden nettopainot	40
6.2	Oikeat tullikoodit	41
6.3	Kauppatahtumien oikeanlainen tilastointi.....	41
7	TUTKIMUKSEN JOHTÖPÄÄTÖKSET JA ANALYSOINTI	44
7.1	Tuotteiden nettopainot	44
7.2	Oikeat tullikoodit	45
7.3	Kauppatahtumien oikeanlainen tilastointi.....	45
7.4	Tutkimuksen luotettavuus.....	47
7.5	Toimeksiantajan saama hyöty.....	49
7.6	Pohdinta ja jatkotutkimusehdotus.....	51
	LÄHTEET.....	52

LIITTEET

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Tavarantoimittajan tilastointivelvollisuuden ensisijainen vastuu.	19
Kuvio 2. Tavarantoimittajan tilastointivelvollisuuden toissijainen vastuu.	20
Kuvio 3. Tavaroiden toimitus yhteisön rajan yli.	24
Kuvio 4. Kolmikantakaupan eteneminen.	25
Kuvio 5. Jalostettavaksi toimitettavan tavaran ilmoittaminen.	27
Kuvio 6. Teoreettinen viitekehys, kansainvälisen kaupan tilastointi.	33
Taulukko 1. Virhetaulun virheiden määrä toukokuussa 2018.	37
Taulukko 2. Virhetaulun virheiden määrä toukokuussa 2018.	47

LIITELUETTELO**LIITE 1** Tullin teemahaastattelulomake**LIITE 2** Strategisen oston teemahaastattelulomake**LIITE 3** Operatiivisen oston teemahaastattelulomake**LIITE 4** Toimintaohje toimeksiantajalle

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee Intrastat-raportointia. Tutkimus toteutetaan toimeksiantona yritykselle, jossa sen kirjoittaja työskentelee vienti- ja tuontihuollinnan tehtävissä. Toimeksiantajan pyynnöstä yrityksen nimi jätetään kokonaan mainitsematta.

Toimeksiantaja on suuri kansainvälinen teknologiayritys, joka tarjoaa sähköistystuotteita, robotti- ja liikkeenohjausta, teollisuusautomaatiota sekä sähköverkkoratkaisuja. Asiakkaat ovat maailmanlaajuisesti teollisuus-, energia-, liikenne- ja infrastruktuurialoilla. Toimeksiantajalla on toimintaa jokaisella mantereella yli 100 maassa ja sen pääkonttori sijaitsee Euroopassa. Yritys on yksi Suomen suurimmista teollisista työnantajista, pääkaupunkiseudulla suurin.

Opinnäytetyö käsittelee Intrastat-raportointia ja siihen liittyviä yrityksen sisäisiä haasteita. Tutkimuksen tekijä on tehnyt kuukausittain viennin ja tuonnin Intrastat-raportteja helmikuusta 2018 saakka. Raporttia ajettaessa huomattiin, että tarkistettavaan versioon tulee paljon ylimääräisiä siihen kuulumattomia rivejä, joista kukaan ei ole oikein varma, kuuluvatko ne raporttiin vai eivät. Kyseisten raporttien luomiseen menee huomattava määrä ylimääräistä aikaa, sillä siihen kuulumattomia rivejä sekä epäselviä tapauksia täytyy tutkia yksitellen. Tulli valvoo Intrastat-raportteja tarkasti, sillä niillä on suuri vaikutus Suomen vienti- ja tuontilukuihin, kansantalouteen sekä yrityksen oikeanlaisen kirjanpidon harjoittamiseen. Lisäksi moni toimeksiantajan yrityksessä on yllättävän tietämätön Intrastat-raportoinnista ja sen oikeellisuuden tärkeydestä, joten tutkimus toimii samanaikaisesti myös toimintaohjeena niille, jotka eivät ymmärrä oikeanlaisen raportoinnin tärkeyttä.

1.1 Tutkimuskysymys, tutkimuksen tavoite ja rajaus

Opinnäytetyö on rajattu Intrastat-raportin tuontitapahtumiin. Tutkimuskysymyksenä on: ”Miten tuonnin Intrastat-raportti saadaan laadittua oikealla tavalla?”. Tähän jatkokysymyksenä: ”Miten kauppatapahtumat täytyy ilmoittaa tuonnin Intrastat-raportilla?” Tutkimuksen tavoitteena on selvittää juurisyyt vikoihin, jotka liitty-

vät toimeksiantajan Intrastat-raportointiin. Toimeksiantajan mukaan ongelmia tuottavat virheelliset painot, väärät tullikoodit ja alkuperämaat sekä epäselvät kauppatapahtumat. Suurin osa toimeksiantajan henkilöstöstä ei tiedä mikä Intrastat-raportti on, miksi se tehdään joka kuukausi tai miksi on tärkeää, että raportoitavat tiedot ovat oikeita. Tutkimuksen tavoitteena on antaa koko henkilöstölle kattava tietopaketti, niin sanottu toimintaohje Intrastat-raportoinnista, jota voidaan jatkossa soveltaa koko yrityksessä päivittäisten työtehtävien ohjeena.

1.2 Tutkimuksen rakenne

Opinnäytetyö muodostuu teoriaosuudesta ja empiirisestä tutkimuksesta. Teoriaosuus on jaettu kolmeen lukuun, jotka tukevat empiiristä tutkimusta. Ensimmäinen luku käsittelee yleisesti ulkomaankaupan tilastointia. Tässä luvussa käydään läpi, miksi ulkomaankaupan tapahtumista pidetään tilastoja ja sitä, mihin tilastot vaikuttavat, sekä avataan Intrastat-raporttia käsitteenä. Toisessa luvussa käsitellään tilastointivelvollisuutta ja velvollisuuteen liittyviä lakisääteisiä asioita. Kolmas ja viimeinen teoriaosuuden luku käsittelee oikeanlaisen kuukausiraportin laatimista. Tässä luvussa käydään läpi sitä, kuinka tärkeää on, että raportoitavat tapahtumat ovat oikeita sekä tarpeeksi kattavia. Teoriaosuuden tarkoitus on antaa lukijalle kattava kuva siitä, mistä Intrastat-raportissa on kyse, sekä johdattaa hänet kappale kerrallaan kohti tutkimusongelmaa. Näin varmistetaan, että aiheesta ennestään tietämätönkin lukija ymmärtää, kuinka tärkeä asia on kyseessä, oli kyseessä sitten toimeksiantajan henkilöstöön kuuluva tai täysin ulkopuolinen henkilö.

Teoriaosuuden jälkeen on vuorossa empiirinen osuus. Tässä osiossa käydään aluksi läpi erilaiset tutkimus- ja aineistonkeruumenetelmät sekä teoreettinen viitekehys. Näiden lisäksi empiirisessä osiossa esitellään haastateltavat henkilöt sekä käydään läpi haastatteluista saadut tulokset. Opinnäytetyön viimeisessä luvussa pohditaan tutkimustuloksia ja tehdään niistä johtopäätökset. Tämän jälkeen tutkitaan tutkimuksen luotettavuutta ja hyötyjä toimeksiantajalle sekä esitetään opinnäytetyölle jatkotutkimusehdotukset.

1.3 Tutkimuksen toteutus

Empiirinen tutkimus toteutetaan hyödyntäen kvalitatiivista tutkimusmenetelmää eli laadullista tutkimusta. Aineistonkeruumenetelminä käytetään teemahaastatteluja sekä osallistuvaa- että piilohavainnointia. Näihin päädyttiin, koska ilmiö on tutkimuksen alkuvaiheessa vielä hieman epäselvä. Opinnäytetyön kirjoittaja työskentelee toimeksiantajan organisaatiossa, joten asioita havainnoidaan ilmiöön liittyen lähes päivittäin. Teemahaastatteluilla pyritään saamaan syvällisempiä vastauksia havainnoinnin tueksi.

2 KANSAINVÄLINEN KAUPPA

Ensimmäinen teorialuku käsittelee kansainvälisen kaupan tuontia ja siihen liittyviä säädöksiä. Tuontia käydään läpi sekä ulko- että sisäkaupan osalta, mutta työssä keskitytään enemmän sisäkaupan eli yhteisökaupan säädöksiin.

2.1 Ulkomaankauppa

Kansainvälisellä kaupalla eli ulkomaankaupalla tarkoitetaan sitä, kun tavara siirtyy fyysisesti valtion rajojen yli. Kansainvälisessä kaupassa on hyvä muistaa, että eri maiden väliset kulttuuriset erot, arvot, toimintatavat, säännöt ja tavat toimia saattavat erota toisistaan merkittävästi verrattuna kotimaan kauppaan. (Pasanen 2005, 15)

Kansainvälinen kauppa on kehittynyt viimeisen vuosisadan aikana kovaa vauhtia ja tulee kehittymään tulevaisuudessa entisestään. Tämän taustalla on logistiikan kehittyminen, kauppapoliittiset muutokset, tietotekniikan kehittyminen, kysynnän nousu sekä uusien tuotantotekniikoiden numeerisin ohjauksin ja robotiikka. Tämän seurauksena yritykset ovat kasvattaneet myös alihankintaa ja ulkoistamista, kun kustannukset ovat pienentyneet. Lisäksi näin pystytään keskittymään enemmän omaan ydinosaamiseen ja kansainvälinen kauppa lisääntyy. (Pasanen 2005, 15)

2.2 Ulkokauppa

Ulkokaupalla tarkoitetaan kaupankäyntiä, joka tapahtuu Euroopan unionin jäsenmaan sekä Euroopan unioniin kuulumattoman maan, kolmannen maan välillä. Tällaisessa kaupankäynnissä sovelletaan yhteistä tullitariffia ja yhteistä kauppapoliittikkaa, joihin liittyvät tullimaksut, tuonnin valvonta ja määrälliset rajoitukset, tullivapautukset ja alennetut tullit eli suspensiotullit, polkumyyntisäännökset ja tasointullit, jalostusliikenne, viennin valvonta, preferenssisopimukset, kehitysmaiden tullietuudet eli GSP-järjestelmä, sekä kansainvälisiin sopimuksiin liittyvät kiintiöjärjestelmät. (Hörkkö, Koskinen, Laitinen, Mattsson, Ollikainen, Reinikainen & Werdermann 2010, 106)

Euroopan unionilla, muilla mailla tai maaryhmittymillä on eri maiden kanssa kahdenvälisiä kauppasopimuksia. Euroopan unionin sopimukset ETA-maiden kanssa

ovat Suomen ja koko Euroopan unionin kannalta erittäin tärkeitä. ETA-maihin kuuluvat Islanti, Norja, Liechtenstein sekä jäännös-EFTA maa Sveitsi. Vapaakauppasopimuksien tai vastaavien tullietuusjärjestelyiden ideana on, että niillä alennetaan tai vähennetään tulleja ja niihin liittyviä maksuja sekä rajoituksia, jotka ovat vaikutukseltaan vastaavanlaisia. (Hörkkö ym. 2010,108)

Tavara on tullattava sillä hetkellä, kun se ylittää toisen maan rajan. Tulliselvitysmuotoja on yhteensä viisi:

- siirtäminen vapaa-alueelle tai vapaavarastoon
- valtiolle luovuttaminen
- jälleenvienti yhteisön tullialueelta
- hävittäminen tullivalvonnassa
- asettaminen tullimenettelyyn (Hörkkö ym. 2010,116).

Maahantuojan ja huolitsijan täytyy olla toisiinsa yhteydessä jo ennen kuin tavara saapuu maahan. Näin tavaralle varmistetaan esteetön kulku ja oikea tullimenettely. Mikäli tavaroita ei ole asetettu oikeaan tullimenettelyyn niiden saapuessa maahan, on edun toteuttaminen jälkikäteen vaikeaa. Tulli-ilmoitus voidaan mitätöidä jälkikäteen, mutta prosessi on monimutkainen. (Hörkkö ym. 2010,116)

Tullimenettelyjä on monenlaisia:

- passitus
- väliaikainen maahantuonti ja vienti
- tullivarastointi
- tullivalvonnassa tapahtuva valmistus
- sisäinen ja ulkoinen jalostus
- väliaikainen maahantuonti ja vienti
- luovutus vapaaseen liikkeeseen. (Hörkkö ym. 2010,116)

Tuontimenettelyistä luovutus vapaaseen liikkeeseen käsittää koko tuontitullausprosessin tullimenettelyyn asettamisesta siihen, että tullimaksu maksetaan. Tullilaskun

maksaa tullilaitoksen rekisteröity asiakas sovittuna eräpäivänä, vaikka huolintaliikkeen palveluita käytettäisiin suorana edustajana. Tämä tarkoittaa, että huolintaliike toimii takaajan vastuulla ja maksaa yleensä tullille ensimmäisen vaiheen maksun asiakkaan puolesta. (Hörkkö ym. 2010,116-117) Vuonna 2018 tuli voimaan sääntö, jonka mukaan kaikki tullaukset tulee tehdä sähköisesti. (Tulli 2018a) Lähes kaikki tullaukset tehdään yksivaiheisesti täydellisinä. Poikkeuksena tähän on kuitenkin tilanne, jossa joudutaan käyttämään kaksivaiheista tullausta ja sähköinen täydentävä ilmoitus annetaan vasta myöhemmin. Takarajana näissä tapauksissa on kymmenen vuorokautta siitä, kun luovutuslupa on annettu. Jos tavarat luovutetaan Suomessa vapaaseen liikkeeseen, voidaan ne tuoda Suomeen muiden yhteisömaiden kautta tai suoraan suoraan kolmansista maista. (Hörkkö ym. 2010,116-117)

Suomen tullilaitos kerää ulkokaupan tilastot tullaustietojen kautta. Suomen tilastotiedot toimitetaan Eurostatille, joka on Euroopan unionin tilastoviranomainen. (Logistiikan maailma 2018a)

2.3 Sisäkauppa

Yhteisökauppa eli sisäkauppa tarkoittaa vapaan liikkuvuuden periaatetta. Tämä tarkoittaa, että tavara liikkuu pääsääntöisesti vapaasti yhteisömaasta toiseen. Vapaan liikkuvuuden periaatteen piiriin kuuluvat tavarat, kuljetukset, pääoma ja rahoituspalvelut, ihmisten liikkuminen ja audiovisuaaliset palvelut. Suomesta tuli Euroopan unionin jäsenyyden myötä osa yhteisön tulliliittoa. Keskinäisestä kaupasta on poistettu tullit, kaupankäynnissä tai muussa vaihdossa noudetaan sisämarkkinasääntöjä ja alkuperäsääntöjä ei sovelleta. Kun käydään kauppaa ulkopuolisten maiden kanssa, sovelletaan niihin yhteistä tullitariffia ja yhtenäistä kauppapolitiikkaa. (Logistiikan maailma 2018b)

2.3.1 Tavaroiden vapaa liike

Tavaroiden tulliselvityksen sijasta tavaralle täytyy sisäkaupassa osoittaa yhteisöstatus. Yhteisötavaroiksi kelpaavat tuotteet, jotka ovat kokonaan tuotettu Euroopan unionissa tai sen ulkopuolella tuotetut tuotteet, jotka ovat myöhemmin lähetetty Eu-

roopan unioniin kuuluvaan maahan. Jälkimmäisistä tulee kuitenkin olla tehtynä tullaus ja tavaroiden pitää olla asetettuna vapaaseen liikkeeseen. Joskus tavara kulkee yhteisön maasta toiseen kolmannen maan tai kansainvälisten alueiden kautta, eli muun kuin yhteisön maan kautta. Tällöin tavaraa vastaanottavan maan tulliviranomaisille voidaan joutua todistamaan, että tavara on yhteisötavaraa. Yhteisöasema tavaralle voidaan todistaa T2L-asiakirjalla tai T2LF-asiakirjalla. Asiakirjana voidaan käyttää SAD-lomaketta, kauppalaskua tai muuta hallinnollista asiakirjaa. Yleisin asiakirja on kuitenkin rahtikirja, jossa yhteisöasema ilmoitetaan koodimerkillä C, kun kyseessä on lentorahti. (Melin 2011, 249)

Tavarat yhteisöaseman vahvistaa pääsääntöisesti tulliviranomainen, joka on toisen yhteisömaan lähtöpaikassa. Jos tietyt edellytykset täyttyvät, niin jäsenvaltioiden tulliviranomainen voi antaa tietyille henkilöille ”valtuutetun viejän” statuksen, jolloin tavaroiden lähettäjä voi ilman tulliviranomaisten vahvistusta käyttää itse yhteisöaseman osoittavia asiakirjoja. Tällöin asiakirjaan on tehtävä merkintä ”yksinker- taistettu menettely”. Joissakin tapauksissa tavaroiden yhteisöasema voidaan taas vahvistaa vasta silloin, kun tavara on lähtenyt maasta toiseen. (Melin 2011, 249)

2.3.2 Arvonlisäverotus sisäkaupassa

EU-alueella käytävää kauppaa ilmoitetaan ostossa ja myynnissä arvonlisäveroilmoituksella. Kun verovelvolliset käyvät keskenään kauppaa tai siirtävät tavaraa jäsenvaltiosta toiseen, sovelletaan niihin yhteisömyyntiä ja yhteisöhankintaa koskevia säännöksiä. Tällöin yhteisömyynti on kokonaan arvonlisäverotonta. Arvonlisäverovelvollisuuden osoittaa alv-numero, joka muodostuu maatunnuksesta ja numerosarjasta, joka on yrityksen Y-tunnus. Numerosarjan kahden viimeisen numeron kohdalla ei ole kuitenkaan väliviivaa, kun puhutaan alv-numerosta. Esimerkiksi jos suomalaisen yrityksen Y-tunnus on 8765432-1, niin alv-numerona toimii FI87654321. (Verohallinto 2018a)

Arvonlisäverottomassa kaupassa sovelletaan määrämaaperiaatetta. Tämä tarkoittaa, että vero määräytyy sen mukaan, mikä ostajan oman maan alv-kanta on. Alv-tunnuksen on oltava merkitty kauppalaskulle näkyvästi, sillä muuten myyjä voi jou-

tua maksamaan itse arvonlisäveron oman maansa verokannan mukaisesti. Veroviranomaiset saattavat pyytää joskus myyjää todistamaan tavaran maastalähdön rahetikirjalla, vientiasiakirjalla tai niiden kopiolla. Yhteisökauppaa käydessä kannattaa hakeutua arvonlisäverolliseksi, sillä monet yritykset käyvät kauppaa vain arvonlisäverollisten yritysten kanssa. Jos esimerkiksi myyjä on arvonlisäverollinen ja ostaja taas ei, niin myyjä laskuttaa kauppahinnan verollisena oman maansa arvonlisäveron mukaisesti. Jos taas molemmat yritykset ovat arvonlisäverollisia, on kauppahinta veroton. (Melin 2011, 250)

Jäsenmaiden välistä EU-kauppaa valvotaan maiden viranomaisten kautta. Tietoja vaihdetaan keskenään eri maiden veroviranomaisten keskuudessa, mutta myös kotimaassa. Myyjien sekä ostajien ilmoittamia tietoja verrataan keskenään, jotta voidaan nähdä, onko niistä maksettu oikea määrä veroa oikeaan maahan. Valvonta tapahtuu VIES-järjestelmän kautta. Järjestelmän kautta pystytään tarkastamaan, vastaavatko myyjän ja ostajan antamat tiedot toisiaan, eikä muita valvontatoimia tarvita. (Verohallinto 2018b)

2.3.3 Tuonti

Kun kartoitetaan tarvetta jollekin uudelle tuotteelle, pohditaan usein ensimmäisenä, tulisiko tuote ostaa vai valmistaa itse. Jos yrityksellä on omaa tuotantoa, se voi ostaa osia tai komponentteja, joista tuote valmistetaan itse. Lisäksi täytyy pohtia valmistajan valintaa eli useimmiten sitä, hankitaanko tuote ulkomailta vai kotimaasta. Nykyään yrityksillä on tapana lähettää tarjouspyyntöjä useille eri kotimaisille ja ulkomaisille valmistajille, joista valitaan loppujen lopuksi paras sisällön ja ehtojen mukaan. (Melin 2019, 19)

Tuotteita voi tuoda maahan omissa nimissään esimerkiksi omaa käyttötarkoitusta varten. Maahantuontiin voidaan käyttää apuna maahantuojaa, komissionääriä tai tuontiagenttia, mutta yritys voi toimia myös yksin kaikissa näissä rooleissa. Ennen tätä on kuitenkin hyvä selvittää tuotteiden sekä valmistajien laatu. Näihin saa apua monilta eri tahoilta, jotka auttavat yrityksiä kansainvälistymään, etsimään uusia liikekumppaneita, sekä takaamaan yksittäisiä vienti- ja tuontitapahtumia. (Melin 2011, 19,22)

Tarjouspyynnön luovuttamisen jälkeen vertaillaan toimittajia ja neuvotellaan eri toimittajien kanssa. Tässä vaiheessa uuden mahdollisen kauppakumppanin luottotiedot on hyvä tarkistaa. Parhaan toimittajan löydyttyä tehdään kauppasopimus, joka johtaa tuotteiden tilaamiseen. Jos toimittaja on EU:n jäsen, ei tuontimääräyksistä tarvitse välittää etukäteen juuri lainkaan. Kun tilaus on tehty, täytyy sopia siitä, kuka hoitaa tavaran kuljetuksen ja huolinnan. Kauppahinnan maksamiseen on monta erilaista tapaa, joten maksutapa ja aika on hyvä sopia etukäteen. (Melin 2011, 19)

Tavaran saavuttua se on tarkastettava huolellisesti niin pian kuin olosuhteiden puitteissa on mahdollista (Kauppalaki 2016/304). Jos tavarassa huomataan virhe, on siitä ilmoitettava myyjälle reklamaatiolla kohtuullisen ajan sisällä siitä, kun virhe on havaittu tai se olisi pitänyt havaita (Kauppalaki 2016/304). Tuote tulee aina varastoida, oli se viallinen tai ei. Tämän jälkeen alkaa jälkiseurantavaihe, jonka aikana tuotteesta saadaan lisää informaatiota liittyen sen toimivuuteen sekä käyttötarkoitukseen. (Melin 2011, 19)

Tuontitapahtuman vaiheet ovat tiivistetysti:

1. tarvekartoitus
2. hankinta
3. tarjouspyyntö
4. kauppasopimus
5. kuljetusjärjestelyt
6. vastaanotto ja tavaran tarkastus
7. maksutapahtuma
8. jälkiseuranta

3 INTRASTAT-TILASTOINTI

Toisessa teorialuvussa käsitellään Intrastat-raportointia ja siihen liittyvää tilastointivelvollisuutta. Aluksi käsitellään tiedonantovelvollisuutta, sen syntymistä sekä siihen liittyviä toimenpiteitä. Lopuksi käsitellään Intrastat-raportin tekemistä ja siihen liittyviä vaiheita.

3.1 Sisäkaupan tilastointi

Tilastotiedot yhteisöjen välisestä kaupasta kerätään ulkomaankaupasta poiketen Intrastat-järjestelmällä. Viejät ja tuojat ilmoittavat kalenterikuukausittain etukäteen määrätyt tilastotiedot sisäkaupastaan tullille. Tulli vastaanottaa tiedot ja tarkastaa ne, jonka jälkeen tiedoista laaditaan Suomen virallinen ulkomaankauppatilasto, jossa ovat mukana myös tullaustiedoista saadut ulkomaankaupan tilastot. Nämä ulkomaankaupan tilastot lähetetään kuukausittain Euroopan unionin viralliselle tilastotoimistolle Eurostatille. (Tulli 2018 b) Intrastat-ilmoitus koskee ainoastaan jäsenmaiden välistä vientiä ja tuontia, eikä palveluiden kauppa kuulu kyseisen tilastointin piiriin. Intrastat-ilmoitus koskee viennin osalta vain maata, josta tavara lähtee, ja tuonnin osalta maata, johon tavara fyysisesti saapuu. Jos tavara myydään Suomesta Espanjaan, mutta tavara toimitetaan Ranskan kautta, niin Espanja on velvollinen tekemään ilmoituksen tuonnin osalta ja Ranska viennin osalta. (Melin 2011, 251-252)

3.2 Intrastat

Euroopan unionin ulkomaankaupasta kerätään tilastotiedot sekä ulkokaupasta, että sisäkaupasta. Ulkokaupasta tiedot kerätään suoraan tullausjärjestelmästä, mutta sisäkaupasta tiedot kerätään Intrastat-järjestelmällä. (Tulli, 2018b)

Tilasto- eli tiedonantovelvollisuus Intrastat-lomakkeella koskee kaikkia yrityksiä ja yhteisöjä, jotka käyvät sisäkauppaa ja ovat rekisteröityneet arvonlisäverojärjestelmään. Tämä ei koske kuitenkaan pienempiä sisäkaupan harjoittajia, vaan heidät on vapautettu ilmoitusvelvollisuudesta. Jotta tilastointi olisi oikeanlaista, määritetään

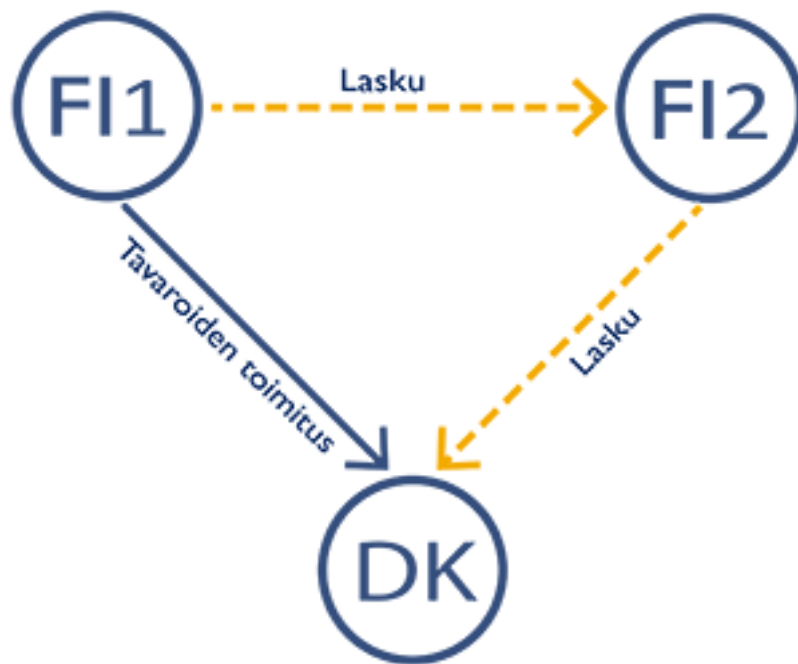
joka vuosi tilastointiraja, joka perustuu yhteisömyynnin ja oston arvoon. Sisäkaupan Intrastat-ilmoitus koskee sisämarkkina-alueen sisällä tapahtuvaa vientiä ja tuontia. Palvelujen kaupasta ei tarvitse kuitenkaan tehdä ilmoitusta Intrastat-ilmoituksella. (Hörkkö ym. 2010, 95) Intrastat-ilmoituksen rajat Suomessa vuonna 2018 ovat viennissä 500 000 euroa vuodessa ja tuonnin osalta 550 000 euroa vuodessa. (Tulli 2018c)

3.2.1 Ilmoitusvelvollisuus

Intrastat ilmoitusvelvollisuus koskee arvonlisäverollisia yrityksiä, jotka käyvät sisäkauppaa, pois lukien pienimmät viejät ja tuojat. Jokainen jäsenmaa määrittelee joka kalenterivuosi viennin ja tuonnin vuosittaiset tilastointirajat. Rajat määritellään vuosittain siten, etteivät pienimmät viejät ja tuojat joutuisi ilmoittamaan käymäänsä kauppaa, mutta kuitenkin myös sillä periaatteella, että tilastojen laatutaso pysyy tarpeeksi hyvänä. Kun tilastointiraja ylittyy kalenterivuoden alusta lasketuna tuonnin tai viennin osalta, ei yritysten tarvitse itse huolehtia tilastoinnin aloittamisesta, vaan tullit ilmoittaa siitä heille. Samalla yritys saa Intrastat-materiaalin ohjeineen, jotta ilmoittaminen saataisiin oikein heti ensimmäisestä kerrasta saakka, eli ilmoituksen lähettämisen jälkeen heti seuraavassa kuussa. Ilmoittaminen jatkuu tämän jälkeen keskeytyksettä. (Tulli 2018e)

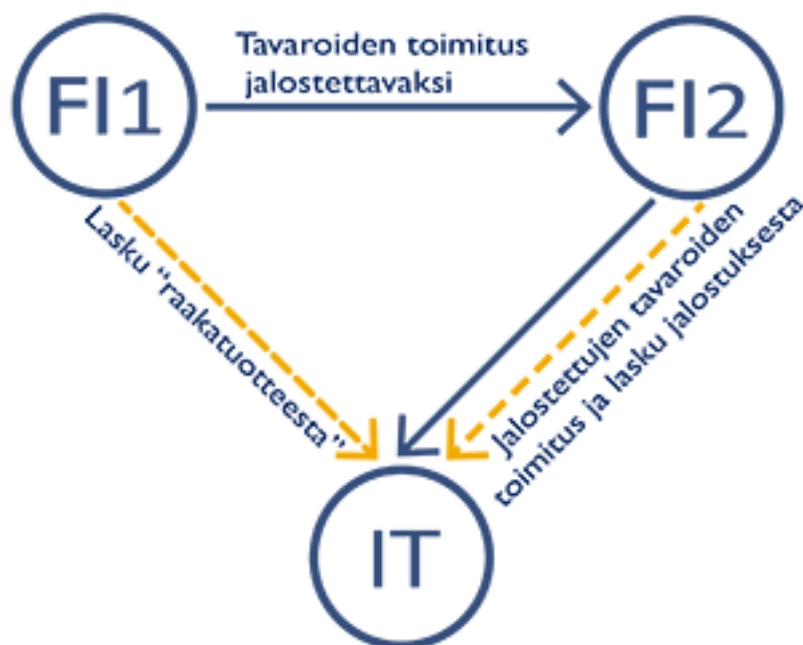
EU-sisäkaupan perusasetuksessa on määritelty vastuussa olevat osapuolet koskien viennin ja tuonnin tilastotietojen ilmoittamista. Muutos nro 222/2009, art. 7. jälkeen tilastointirajoja laskettiin, jotta pienemmät yritykset vapautuisivat tilastointivelvollisuudesta, sekä kansallisten viranomaisten laatimiin estimaatteihin perustuva tilastojen osuus kasvaisi. (EUR-Lex 2018)

Ensisijainen vastuu oikeanlaisesta Intrastat-raportoinnista viennissä ja tuonnissa on sillä, joka on tehnyt sopimuksen tavarankäynnistä tai toimituksesta. Kuvio 1 havainnollistaa hyvin, kenellä on vastuu, kun kuvion suomalainen FI 1 yritys myy tavarankäynnin toiselle suomalaiselle FI 2 yritykselle, jotka FI 2 myy eteenpäin tanskalaiselle yritykselle DK. Tässä tapauksessa FI 2 on ilmoitusvelvollinen Intrastatin osalta, vaikka FI 1 toimittakin tavarat DK:lle suoraan omasta varastostaan. (Tulli 2018d)

Kuvio 1. Tavarantoimittajan tilastointivelvollisuuden ensisijainen vastuu. (Tulli 2018d)

Toissijainen vastuu ilmoittamisessa on sillä, joka pitää hallussaan tavaroita, jotka ovat toimituksen kohteena. Vastuu voi olla myös tavaran vastaanottajalla tuonnissa tai sen lähettäjällä viennissä. Kuvio 2 havainnollistaa toissijaisen vastuun hyvin, kun kyseessä on jalostettava tavara. Suomalainen FI 1 myy tavaran ensi IT:lle, joka toimittaa sen FI 2:lle jalostettavaksi, jonka jälkeen tavara toimitetaan takaisin IT:lle jalostettuna. FI 2 on tilastointivelvollinen, sillä hän pitää lähetyksen kohteina olevia tavaroita halussaan. Tässä pitää myös muistaa, että FI 2:n pitää ilmoittaa tuotteen arvo sekä jalostuskustannukset yhteenlaskettuna. (Tulli 2018d)

Kuvio 2. Ilmoitusvelvollisuus, tavarantoimittajan tilastointivelvollisuuden toissijainen vastuu. (Tulli 2018d)

Jos Intrastat-raportteja ei jätetä ajallaan, tilastojen julkaiseminen viivästyy. (Tulli 2018d) Jos tietoja ei ole ilmoitettu ajallaan tai ne on ilmoitettu tahallisesti virheellisinä, voidaan siitä määrätä Suomessa tullilain 96 § 1. momentin nro 304/2016 mukainen virhemaksu. Myöhästymisestä voidaan antaa vähintään 50 euron ja enintään 3500 euron sakko. Virheellisestä ilmoittamisesta voidaan antaa vähintään 50 euron ja enintään 15000 euron sakko. Virhemaksu määrätään kustakin laiminlyönnistä erikseen kuukausittain. (Finlex 2018)

3.2.2 Ilmoituksen laatiminen

Tilastotiedot ilmoitetaan sähköisesti ja ne voidaan lähettää kolmella eri tavalla: Intrastat-ilmoituspalvelun kautta, suorasanomana tai käyttää Posti Messagingin Tyvi-palvelua. (Tulli 2018e) Intrastat-ilmoituksen jättöpäivät määrätään kalenterivuositain etukäteen ja päivät ovat noin kaksi viikkoa kuluneen kuukauden päätyminen jälkeen, riippuen siitä, loppuuko kuukausi arkena vai viikonloppuna. (Tulli 2018f)

Intrastat-ilmoituspalvelu on Tullin sivuilta löytyvä palvelu, johon voidaan syöttää suoraan kaikki tarvittavat tiedot. Toinen vaihtoehto on lähettää tiedot ascii- tai csv-

tiedostoina. Palvelu on täysin ilmainen ja siihen kirjaudutaan katso-tunnisteella. Palvelussa on CN8-nimikehaku eli jos syötetty tiedosto on virheellinen, palvelu ilmoittaa siitä. Näissä tapauksissa virheellisiä tiedostoja ei voida syöttää ennen kuin ne on korjattu. (Tulli 2018e) Palveluun kirjaudutaan samalla tavalla, kuin verkkopankkiin; syöttämällä käyttäjätunnus, salasana ja lopuksi OTP-tunniste, joka toimii kertakäyttösalasana. (Tulli 2018g)

Suorasanomailmoittamiseen tarvitaan erillinen Tullin myöntämä lupa. Tällöin asioija lähettää tiedot suoraan tullin järjestelmään XML-muotoisina sanomina internetin kautta, jonka käyttö vaatii maksullisen varmenteen. (Tulli 2018e) Varmenteita myöntää väestörekisterikeskus. Mikäli ilmoittaja tahtoo käyttää tätä ilmoitusmenetelmää, testataan se toimivaksi yhteistyössä Tullin kanssa. Tullin kanssa sovietaan testaus ja mahdollisen hyväksynnän jälkeen ilmoittaja saa luvan alkaa lähettämään XML-sanomia. (Tulli 2018h)

TYVI-palvelun käyttämiseen tarvitaan katso-tunniste, niin kuin Intrastat-ilmoituspalveluunkin. TYVI Pro-tunnus on Posti Messagingin maksullinen tunnus, jota tarvitaan tiedoston siirtoa varten. Tiedoston voi siirtää joko määrämuotoisena tiedostona tai sähköisesti. Tämä palvelu soveltuu hyvin niille, joiden ilmoituksessa on alle 50 nimikettä, mutta myös suurempia nimikemääriä voidaan ilmoittaa. Sisäkaupan Intrastat-ilmoituksen lähettämiseen tarvitaan sekä katso-tunnistetta, että Posti Messaging Tyvi Pro-tunnus. Intrastat-ilmoituksen jättömuoto voi olla joko csv- tai asdii-tiedosto ja sen siirto soveltuu hyvin niille, joilla tiedosto on omissa tietojärjestelmissä joko kokonaan tai osittain sähköisenä. (Tulli 2018i)

3.2.3 Ulkomaankaupan tilastot

Tullin keräämistä tilastotiedoista laaditaan kuukausittain ulkomaankaupantilastot, joiden ennakkotilastot julkaistaan 40 vuorokauden päästä siitä, kun tilastointikausi on päättynyt. Yksityiskohtaisemmat tilastotiedot julkaistaan 8 viikon jälkeen. Ulkomaankaupantilastoilla on suuri merkitys, sillä niitä käytetään muun muassa EU:n sisämarkkinoiden ja kansantalouden kehityksen seurantaan, kauppapolitiikkaa koskeviin neuvotteluiden valmisteluihin, sekä maksutasetilaston ja kansanta-

louden tilinpidon laatimiseen. Näitä tilastoja käyttävät yksityisen ja julkisen sektorin päätöksentekijät, suunnittelijat ja tutkijat. Niitä hyödynnetään, kun kehitetään kaupallisia strategioita tai markkinatutkimuksia. Suomen tilastotiedot ovat saatavilla maksutta Tullin internetsivuilta. (Tulli, 2018b)

EU:n talouslukuja verrataan jatkuvasti Amerikan, Aasian ja muiden maanosien vienti- ja tuontilukuihin. Vuonna 2017 EU:n talous oli suurempi kuin Yhdysvaltojen, jos verrataan bruttokansantuotteita. EU on merkittävä maailmanlaajuinen talousmahti sen 28 jäsenmaan muodostamien sisämarkkinoiden ansiosta. Jotta kaikkia näitä asioita pystytään seuraamaan tarkasti, on tärkeää, että tilastointi on oikeanlaista ja sen perusteella pystytään mittaamaan talouden kasvua. (Euroopan unioni 2018)

4 KUUKAUSI-ILMOITUKSEN LAATIMINEN

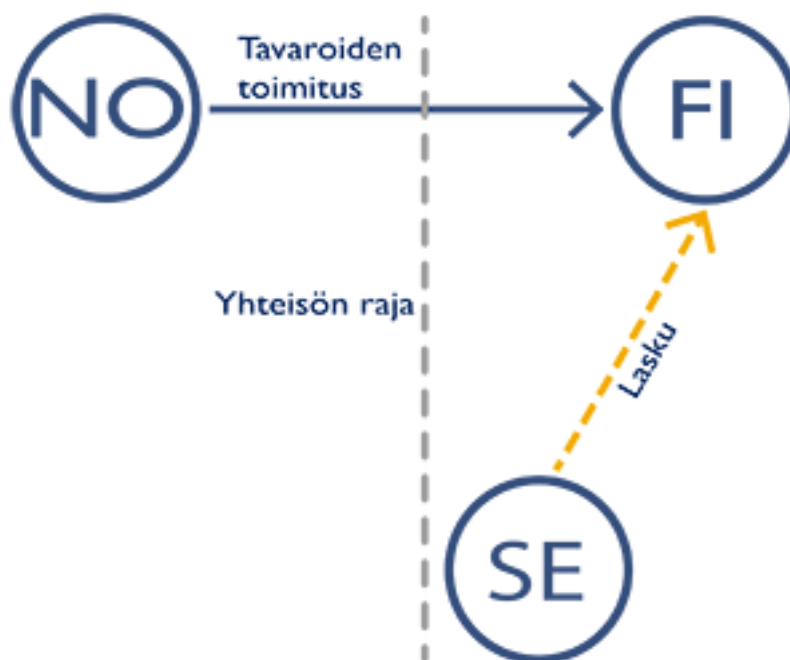
Kolmannessa teorialuvussa käsitellään oikeanlaista tilastointia. Kaikkia tuontitapahtumia ei tarvitse ilmoittaa Intrastat-lomakkeella, joten tässä kappaleessa avataan sekä ilmoitusvelvollisuuden täyttäviä tapahtumia sekä tapahtumia joita ei tarvitse ilmoittaa.

Intrastat-ilmoituksessa ilmoitetaan tavaroiden tuonti ja vienti sisäkauppaa käyvien jäsenmaiden välillä. Tietyn maan tilastoilmoitusvelvollisuuden ehtona on, että tavara liikkuu fyysisesti kyseisen maan rajojen yli. Poikkeuksena tähän sääntöön ovat laivat, lentokoneet, merestä saatavat tuotteet sekä avaruusaluukset. Ilmoitusvelvollisuus ei myöskään koske toimituksia merellä oleviin laitoksiin tai tuontia siellä olevista laitoksista, mutta tähänkin on tiettyjä poikkeuksia. (Tulli 2018j)

Joissakin tapauksissa on mahdollista, että ilmoitusvelvollisella yrityksellä ei ole joi-nakin tiettyinä kuukausina yhtään vienti- tai tuontitapahtumaa, mutta vuosirajat ylittävät silti tilastointikynnyksen. Näissä tapauksissa yritys on velvollinen jättämään ilmoituksen ilman yhtään nimikeriviä eli nollailmoituksen. (Tulli 2018j)

Jos tavara valmistetaan EU:n alueen sisällä, luokitellaan se tilastoitavaksi. Yhteisöaseman saaneet tavarat, jotka ovat kolmansien maiden alkuperää ja EU:n alueelle vapaaseen liikkeeseen tullattuna, kuuluvat tilastoitaviin tavaroihin. Tilastoinnin kannalta ei ole merkityksellistä sisältyykö tavarantoimitukseen maksuliikennettä vai ei. Yritykset voivat esimerkiksi lähettää ilmaislähetyksiä toisilleen ja kaikki nämä lähetykset tulee mainita Intrastat-ilmoituksissa. (Tulli 2018j)

Kuvio 3. havainnollistaa miten toimitaan, kun tavara liikkuu yhteisön rajojen yli ja kun ostaja- sekä myyjämaa ovat molemmat EU:n jäseniä. Tässä tapauksessa ostajana toimii suomalainen yritys FI joka ostaa tavaroita ruotsalaiselta yritykseltä SE. Tavaroiden tullaus tehdään Suomessa, joten suomalainen FI ei tee Intrastat-ilmoitusta kyseisestä tavarantoimituksesta. Norja (NO) ei kuulu EU-maihin ja kun tavarat lähetetään Norjasta Suomeen, ne myös tullataan Suomessa. Tilastotiedot kyseisestä toimituksesta saadaan tullausjärjestelmästä.

Kuvio 3. Tavaroiden toimitus yhteisön rajan yli. (Tulli 2018j)

4.1 Ilmoitettavat toimitukset

Kaikkia tapahtumia ei tarvitse ilmoittaa Intrastat-lomakkeella kuukausittain. Seuraavaan listaan on kerätty Tullin sivuilta EU-toimitukset, joista ilmoitus on tehtävä:

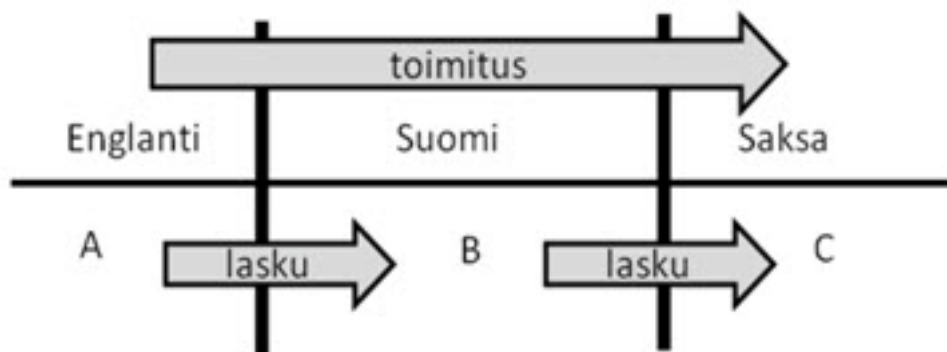
- ostetut ja myydyt tavarat
- muu kaupallinen tuonti ja vienti
- kolmikantakauppa, edellyttäen että tavara liikkuu Suomen rajojen yli
- varastosiirrot
- rahoitusleasing- ja palautustavarat
- vuokratavarat, jos vuokra-aika on yli 2 vuotta
- projektiviennin- ja tuonnin tavaratoimitukset
- ilmaislähetykset
- epäsuora tuonti ja vienti
- tietyt tavaratoimitukset laivoihin ja lentokoneisiin. (Tulli 2018j)

Jokaiselle ilmoitettavalle toimitukselle täytyy asettaa oikea kauppatahtuman luonne. Tämä ilmoitetaan kaksinumeroisella koodilla, joka kuvaa toimituksen luonnetta. Koodin avulla saadaan esille, vaihtuuko tavaran omistussuhde, liittyykö tapahtumaan kauppalasku, vai onko tavaran arvo arvioitu, jalostetaanko se tai korjataan tavaraa. Yleisin käytetty koodi on 11, joka tarkoittaa normaalia ostoa tai myyntiä, jossa tavaran omistussuhde vaihtuu korvausta vastaan. Toinen yleisimmistä kauppatahtumakoodeista on 60, joka tarkoittaa tavaran korjausta. Tätä kauppatahtumakoodia käytetään, jos tavara lähetetään toiseen Euroopan unionin maahan korjattavaksi ja tavara palautetaan korjauksen jälkeen takaisin sen lähtömaahan. (Tulli 2018k)

4.1.1 Kolmikantakauppa

Kolmikantakaupalla tarkoitetaan kaupankäyntiä EU-arvonlisäverollisten maiden välillä, jossa on mukana kolme osapuolta kolmesta eri EU-maasta. Kaupankäynti tapahtuu niin, että tavara myydään kaksi kertaa eteenpäin. Tällainen tapahtuma on havainnollistettu Kuviossa 4. Saksalainen C tilaa suomalaiselta B:lta tavaran, jota B:llä ei ole. B tilaa sen A:lta Englannista sillä ehdolla, että tavara toimitetaan suoraan A:n tehtaalta Englannista C:n tehtaalle Saksaan. Jos A, B ja C ovat kotimaassaan arvonlisäverollisia on kyseessä kolmikantakauppa. Tässä tapauksessa saksalainen yritys on ilmoitusvelvollinen tavaran tuonnista ja englantilainen yritys on velvollinen tavaran viennistä. (Verohallinto 2018c)

Kuvio 4. Kolmikantakaupan eteneminen. (Verohallinto 2018c)

Kolmikantakauppa ei ole mahdollista, jos joku kolmesta kaupan osapuolesta ei ole rekisteröitynyt arvonlisäverolliseksi EU-maassa. Esimerkiksi jos yksi kaupan osapuolista on Sveitsi tai Norja, ei kolmikantakauppa onnistu. Myös jos tavara myydään useammin kuin kahdesti eteenpäin, ei kyseessä ole kolmikantakauppa. Tällöin puhutaan nelikantakaupasta eikä kolmikantakaupan sääntöjen soveltamisalaa voida käyttää. (Verohallinto 2018c)

4.1.2 Epäsuora vienti ja tuonti

Suoralla viennillä tarkoitetaan vientimenettelyn aloittamista Suomessa. Tällöin tavara poistuu EU:n tullialueen ulkopuolelle suoraan Suomesta. Epäsuoralla viennillä taas tarkoitetaan sitä, että vientimenettely tehdään Suomessa, mutta tavara poistuu EU:sta toisen jäsenmaan kautta. Näissä tapauksissa suomalaisen yrityksen on ilmoitettava tapahtumasta omassa viennin Intrastat-ilmoituksessaan. (Tulli 2018j)

Tuonnin Intrastat-raportissa taas on ilmoitettava tavarasta, joka lähetetään Suomeen toisesta jäsenmaasta ja toimitetaan Suomesta edelleen kolmanteen maahan. Tällöin tavara asetetaan Suomessa vientimenettelyyn. Tilastointivelvollisuus koskee myös tavaraa, jonka tuontikuljetus päättyy Suomeen. Nämä tavarat ovat tullattu toisessa maassa ja asetettu vapaaseen liikkeeseen. (Tulli 2018j)

4.1.3 Palkkatyövalmistus ja korjaustoiminta

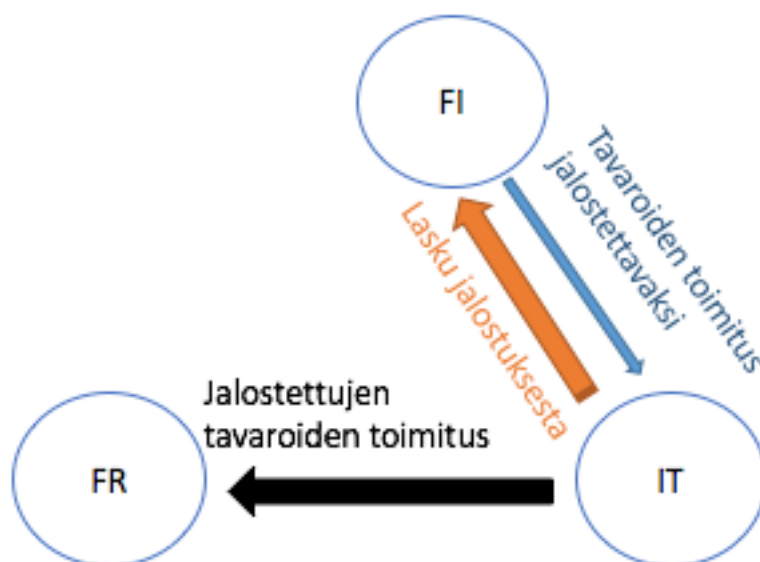
Tavaran palkkatyövalmistus tarkoittaa tavaran lähettämistä toiseen yhteisömaahan, jossa se jalostetaan tai jatkojalostetaan. Toiseen yhteisömaahan voidaan lähettää raaka-aineita, puolivalmisteita tai tavaroita, jossa ne jalostetaan vastikkeetta. Intrastat-ilmoituksessa ilmoitetaan aina alkuperäisarvo sekä jalostuksen jälkeinen arvo, eli tavaran arvo sillä hetkellä, kun se toimitetaan jalostettavaksi sekä tavaran arvo, kun se on jalostettu. Tavaranimike muuttuu yleensä palkkatyövalmistuksen seurauksena ja tavaran alkuperäksi ilmoitetaan jäsenmaa, jossa valmistus on tapahtunut. Kun palkkatyövalmistukseen toimitetaan tavaraa, ilmoitetaan se aluksi kauppatapahtumakoodilla 41, jos tavarat palaavat tai niiden oletetaan palaavan myöhemmin jäsenvaltioon, mistä ne alun perin lähetettiin. Jos tavaraa ei palauteta tai oleteta palautettavan alkuperäiseen jäsenvaltioon, ilmoitetaan se kauppatapahtumakoodilla

42. Kun tavara on valmistettu ja se palautetaan lähtöjäsenvaltioon, merkitään kauppatapahtuman koodiksi 51. Jos taas tavaraa ei palauteta lähtöjäsenvaltioon, ilmoitetaan se kauppatapahtumakoodilla 52. (Tulli 2018j)

Kun tavaraa korjataan, on siinä osittain kyse myös palkkatyöstä. Erona jalostuksen ja korjaamisen on se, että korjaustoiminnassa ei valmisteta tai jalosteta uutta tavaraa, vaan korjataan jotain jo olemassa olevaa. Tavarán nimike ei yleensä muutu ollenkaan, koska korjauksen tarkoituksena on korjata tavara ja palauttaa se sitten takaisin käyttökelpoisena. (Tulli 2018j)

Korjaustavaran ja palkkatyön tilastointi on samanlaista. Nämä molemmat kuuluvat tilastoitaviin tapahtumiin ja tilastointi tapahtuu vientinä tai tuontina toimitussuunnan mukaisesti. Molemmissa ilmoitetaan tavarán alkuperämaaksi se maa, missä korjaus tai palkkatyö on tapahtunut. Poikkeuksena on kuitenkin lentokoneiden ja laivojen vienti ja tuonti korjattavaksi, sillä niitä ei ilmoiteta Intrastat-lomakkeella lainkaan. Korjaustoiminta ilmoitetaan kauppatapahtumakoodilla 60. Tätä samaa koodia käytetään sekä silloin, kun tavara lähetetään korjaukseen, että silloin kun tavara palaa takaisin korjauksesta. (Tulli 2018j)

Kuviossa 5. on havainnollistettu tapahtuma, jossa suomalainen yritys FI toimittaa italialaiselle yritykselle IT-tavaroita jalostettavaksi ja sopii tämän kanssa, että kun jalostus on valmis, toimitetaan tavarat FI:n varastoon Ranskaan (FR). Suomalainen yritys tekee tavaratoimituksesta viennin Intrastat-ilmoituksen, jossa laskutusarvona on tavarán sen hetkinen arvo. Kauppatapahtumakoodina käytetään 42, sillä tavarat eivät tule takaisin lähtöjäsenmaahan. Tuonnin Intrastat-raporttiin tästä ei tehdä merkintöjä.

Kuvio 5. Jalostettavaksi toimitettavan tavarantoimituksen ilmoittaminen

4.1.4 Palautustavara

Palautustavara tarkoittaa tavaraa, jonka ostaja palauttaa myyjälle vientitapahtuman jälkeen. Palautuksen syynä on useimmiten reklamaatio, joka saattaa johtua tavarantoimituksen laadusta, määrästä tai siitä, että tavara on mennyt matkan aikana rikki. Palautustavara tilastoidaan aina Intrastat-raportissa, vaikka siihen ei liittyisi mitään hyvitystä. Palautustavara sekoitetaan usein tavarantoimituksen korjaukseen tai palkkatyövalmistukseen, mutta erona palautustavara on se, että sille ei ole tehty mitään toimenpiteitä palautushetkellä, eli tavara on alkuperäisessä kunnossa tai siinä kunnossa missä ostaja sen on vastaanottanut. (Tulli 2018j)

Tilastointi tapahtuu viennin ja tuonnin Intrastat-lomakkeella siten, että Suomesta viety tavarantoimitus ilmoitetaan tuonnin lomakkeella. Kun taas Suomeen tuodaan tavaraa, joka palautetaan lähetysmaahan, ilmoitetaan tapahtuma viennin lomakkeella. Tuonnissa alkuperämaaksi ilmoitetaan aina lähetysmaa. Jos esimerkiksi suomalainen yritys myy tanskalaiselle yritykselle 50 kappaletta valmistamia koneita ja ne toimitetaan lokakuussa, ilmoittaa suomalainen yritys siitä viennin Intrastat-ilmoituksessaan 50 kappaletta. Mikäli kävisi niin, että tanskalainen yritys huomaisi tavarantoimituksen vastaanotettuaan kymmenen koneista olevan viallisia ja palauttaisi ne

lokakuun aikana takaisin Suomeen, tulisi suomalaisen yrityksen ilmoittaa nämä kymmenen palautettua konetta tuonnin Intrastat-raportissaan. Tällöin palautetuille koneille tulisi merkata lähetys ja alkuperämaaksi DK, eli Tanska. (Tulli 2018j)

4.2 Ilmoittamatta jätettävät toimitukset

Kaikkia kauppatapahtumia ei tarvitse ilmoittaa Intrastat lomakkeella. Yksi ilmoittamatta jätettävä tapahtuma on puhdas palvelukauppa, johon ei liity tavarantoimistusta. Palveluiksi luokitellaan tekijänoikeuden, lisenssin, patentin, tavaramerkin tai muiden vastaavien oikeuksien luovuttaminen, mainos- ja ilmoituspalvelut, konsultointi, tuotekehittely, kirjanpito tai muut vastaavanlaiset palvelut sekä muut alv-lain 68 §:ssä luetellut immateriaalipalvelut. Irtaimen esineen vuokraus jätetään ilmoittamatta vain siinä tapauksessa, että vuokra-aika on alle kaksi vuotta. Sähkön vientiä ja tuontia ei myöskään ilmoiteta. (Tulli 2018j)

Atk-ohjelmissa on hieman poikkeava tilastointimenetelmä. Jos atk-ohjelma on erikoisohjelma, katsotaan se palveluksi eikä siitä tarvitse tehdä Intrastat-ilmoitusta. Jos kyseessä on atk-standardiohjelma, eli massavalmisteinen kaupallinen tuote, kuten esimerkiksi PC-ohjelma tai kaikkien kuluttajien saatavilla oleva pelipaketti, pitää siitä ilmoittaa Intrastat-ilmoituksessa. (Tulli 2018j)

Väliaikaiseen käyttöön tarkoitettuja tavaroita ei tarvitse yleensä ilmoittaa Intrastat-ilmoituksessa. Tällaisia tavaroita voivat olla esimerkiksi vuokratavarat, lainatavarat tai leasingtavarat, jos vuokra-aika on alle kaksi vuotta. Toisena esimerkkinä ovat tavarat, joita ei ilmoiteta hankintana alv-tarkoitukseen tai luovutuksena samaan tarkoitukseen. Tällaisia voivat olla tavarat, jotka ovat tarkoitettu tutkimus-, analyysi- ja testaustarkoituksiin tai messuille ja näyttelyihin. Lisäksi ammatinharjoittamiseen tarkoitettut työkoneet, kuljetukseen liittyvät kontit, pakkaukset, sekä korjaamiseen tarkoitettut tavarat ja korjauksissa korvatut osat ovat asioita, joita ei ilmoiteta hankintana. (Tulli 2018j)

4.3 Intrastat-lomakkeella ilmoitettavat tiedot

Jokaisella tiedonantajalla on oma INT-koodinsa, joka kuuluu ilmoittaa lomakkeella joka kuukausi. Se voi olla esimerkiksi muotoa: FI12345678INT01. Usein numeroista muodostuu arvonlisäverollisen yrityksen VAT-koodi. (Tulli 2018k)

Tilastointi tapahtuu aina sen kuukauden mukaan, jolloin tavara on lähtenyt maasta tai saapunut maahan. Tässä on edellytyksenä se, että laskutus tapahtuu samana kuukautena tai sitä edeltävinä kuukausina. Jos tavaran laskutus tapahtuu vasta toimituskuukauden jälkeisenä kuukautena, ilmoitetaan se sinä kuukautena, kun laskutus tapahtuu. Mikäli kyseessä on ilmaislähetys, johon ei liity laskua, toimii tilastojaksona se kalenterikuukausi, jolloin tavara on lähtenyt tai saapunut. (Tulli 2018k)

TYVI -sovelluksen kautta ilmoittaessa sovellus antaa ilmoitusnumeron. Jos asiamies antaa ilmoituksen tiedonantovelvollisen puolesta, asiamiehen nimi ja alv-tunnus siirtyvät automaattisesti lomakkeelle sisäänkirjautumisen yhteydessä. Toisinaan voi käydä myös niin, että ilmoitusjakson aikana ei ole yhtään vientiä ja tuontia. Tällaisissa tapauksissa tiedonantaja lähettää lomakkeen ilman tavarakohtaisia tietoja, eli antaa nollailmoituksen. (Tulli 2018k)

Jokaiselle tapahtumalle merkitään sille kuuluva CN-luokitus, joka perustuu Suomen käyttötariffinimikkeistöön. Tästä annetaan 8 ensimmäistä numeroa. CN-nimikkeistö löytyy tullin kotisivuilta ja ne vaihtuvat tai muuttuvat lähes vuosittain. Virheellistä nimikettä ei voi käyttää, sillä sovellus tarkastaa niiden voimassaolon ilmoituksen jättövaiheessa. Tuonnissa tavaran lähetyksensä merkitään se maa, josta tavara on alun perin lähetetty Suomeen suoraan tai toisen maan kautta. Vientiä taas määräämään merkitään viimeisin tiedossa oleva maa, jonne tavara on tarkoitus lähettää Suomesta. Lähetyksensä ja määräämään ilmoitetaan Tullin sivuilta löytyvillä maakoodeilla. Esimerkiksi Suomen maakoodi on FI, Ruotsin maakoodi on SE ja Ison-Britannian maakoodi on GB. (Tulli 2018k)

Kuljetusmuoto ilmoitetaan sen mukaan, miten tavara on ylittänyt Suomen rajan. Mikäli tarkka muoto ei ole tiedossa, ilmoitetaan todennäköisin tieto siitä, minkälaisesta kuljetuksesta on käytetty. Kuljetusmuoto ilmoitetaan yksinumeroisella koodilla

ja se määräytyy aktiivisen kuljetusneuvon mukaan. Esimerkiksi jos suomalainen yritys ostaa virolaiselta yritykseltä tavaraa ja tavara kuljetetaan Virosta Suomenlahden yli laivalla Suomeen, toimii kuljetusmuotona 1, joka tarkoittaa merikuljetusta. (Tulli 2018k)

Kuljetusmuotojen koodit ovat:

- 1 Merikuljetus
- 2 Rautatiekuljetus
- 3 Maantiekuljetus
- 4 Lentokuljetus
- 5 Postilähetys
- 7 Kiinteät kuljetuslaitteet
- 8 Sisävesikuljetus
- 9 Itsenäisesti liikkuva. (Tulli 2018k)

Näiden lisäksi jokaisesta tavarasta täytyy ilmoittaa nettopaino tai toinen paljous. Nimike-erän puhdas nettopaino ilmoitetaan kilogrammoina kokonaislukuna. Nettopaino voi olla myös nolla, jos tavarain paino on esimerkiksi 0,1 kg. Tietyille tavaranimikkeille ilmoitetaan toinen paljous. Näistä nimikkeistä löytyy Tullin sivuilta erillinen luettelo. Toisella paljoudella tarkoitetaan esimerkiksi litraa, kappalemäärää, paria, neliometriä tai kuutiometriä. Sovellus ilmoittaa aina erikseen, jos toinen paljous vaaditaan tietyille CN-tavaranimikkeille. Toinen paljous eroaa nettopainosta niin, että se ei voi nolla, vaan aina vähintään yksi. (Tulli 2018k)

Tavarain laskutusarvo ilmoitetaan täysinä euroina ilman desimaaleja. Tuonnissa laskutusarvo on yhteisöhankeinnan verotusarvo. Tähän kuuluu kaikki myyjän perimät hintalisät ostajalta, jotka perustuvat heidän väliseen sopimukseen. Viennissä laskutusarvo määritellään hieman eri tavalla. Viennin laskutusarvo on veroton myyntihinta, joka perustuu kauppalaskuun. Jos suomalainen yritys myy koneen ruotsalaiselle yritykselle ja lähettää heille 51 000 euron laskun, joka sisältää myös koneen kuljetuskustannukset, on tavarain laskutusarvo Intrastat-ilmoituksessa 51 000 euroa.

Jos kyseessä on palkkatyövalmistus tai korjaus, ilmoitetaan laskutusarvoksi se arvo, joka tavaralla on sen toimitusajankohtana. Tavarán tullessa takaisin ilmoitetaan laskutusarvoksi sen alkuperäinen arvo, johon on lisätty palkkatyö ja lisäkustannukset, jotka perustuvat kauppalaskuun. (Tulli 2018k)

5 EMPIIRINEN TUTKIMUS

Tästä luvusta alkaa opinnäytetyön empiirinen osuus. Empiirinen osuus alkaa teoreettisen viitekehyksen esittelyllä. Tämän jälkeen käydään läpi tutkimuksessa käytetyt tutkimusmenetelmät ja aineistonkeruumenetelmät. Lopuksi esitellään tutkimukseen osallistuvat henkilöt.

5.1 Teoreettinen viitekehys

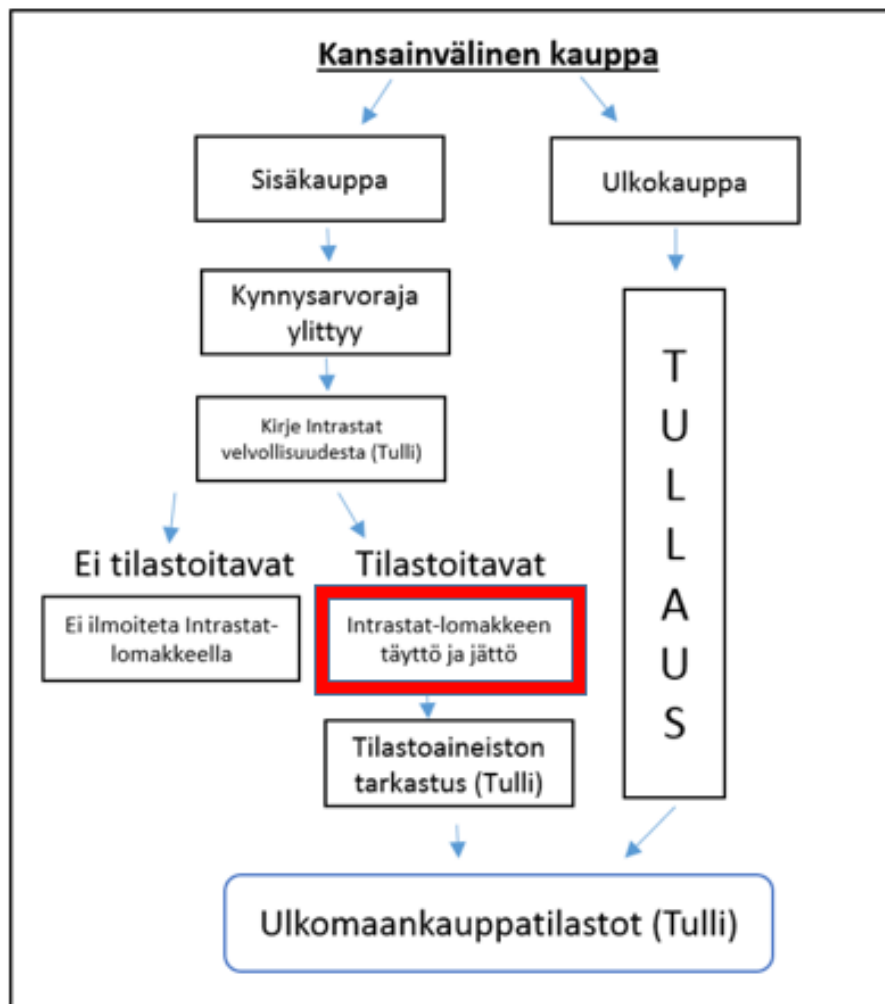
Empiirisen tutkimuksen pohjana toimii teoreettinen viitekehys, jonka teoriaosa muodostuu tutkimusongelmasta. Siinä valitaan teoriat ja materiaalit, jotka liittyvät ilmiöön tai selittävät sen olemassaolon. Teorianäytetään aiheesta jo valmiiksi olemassa olevaa tietoa tutkimusten, mallien ja teorioiden pohjalta. Näin varmistetaan, että sitä voidaan käyttää pohjana empiriaosuudelle. (Kananen 2010, 44-45)

Opinnäytetyössä on aina teoreettinen viitekehys, joka sisältää teorioita ja aikaisempaa tutkimusta liittyen itse ilmiöön. Teorian esittämiseen on kaksi eri tapaa ja tässä opinnäytetyössä on sovellettu klassista tapaa. Klassisessa esitystavassa teoriaosa ja empiriaosa ovat eritelty toisistaan niin, että työn alkuosassa on teoriaosuus, eli viitekehys, ja sen jälkeen empiirinen osuus erikseen. (Kananen 2010, 44-45)

Teoreettinen viitekehys muodostuu kolmesta teoriakokonaisuudesta:

1. Kansainvälinen kauppa (ulko- ja sisäkauppa)
2. Intrastat-tilastointi (ilmoitusvelvollisuus, ilmoituksen laatiminen ja ulkomaankauppatilastot)
3. Kuukausi-ilmoituksen laatiminen (oikeanlaisen ilmoituksen laatiminen ja ilmoitettavat tapahtumat)

Kuvio 6 tiivistää kansainvälisen kaupan tilastoinnin, sekä siihen liittyvät vaiheet sisäkaupan tilastoinnissa.

Kuvio 6. Teoreettinen viitekehys, kansainvälisen kaupan tilastointi.

5.2 Tutkimusmenetelmät ja aineistonkeruumenetelmät

Jokaisessa tieteellisessä tutkimuksessa on tutkimusongelma, jonka ratkaisemiseen tulee käyttää erilaisia tutkimusmenetelmiä. Menetelmä on sääntö, menettelytapa tai keino, jolla tuodaan ratkaisu ongelmaan. Ongelman tunteminen ja sisäistäminen on edellytys oikean menetelmän valinnalle. Tiedemaailman hyväksymiä ja oikeaksi toteamia keinoja käytetään ratkaisun tuottamisessa, jotta pystyttäisiin tuottamaan mahdollisimman luotettavaa tietoa, jolle ratkaisu voidaan perustaa. Menetelmistä valitaan oikea ja paras tutkimusta varten. Menetelmiä voi olla myös useampia, kunhan ne vastaavat valinnoiltaan itse tutkimusongelmaan. (Kananen 2017, 65)

Kvalitatiivinen tutkimus eli laadullinen tutkimus noudattaa pääsääntöisesti yleistä tutkimusprosessia. Poikkeuksena tähän on kuitenkin aineistokeruuvaiheessa oleva sykli. Laadullisessa tutkimuksessa ei voi etukäteen tietää, kuinka paljon aineistoa tulee kerätä ja siksi aineiston kylläntymisen ratkaisee loppupeleissä itse aineisto. Tätä ilmiötä kutsutaan saturaatioksi. Laadullisessa tutkimuksessa tutkija ei tunne kaikkia ilmiöitä eikä pysty tunnistamaan siihen liittyviä tekijöitä. Haastattelukysymyksiä on hankala tehdä etukäteen, jos tutkija ei tiedä tarkalleen mitä etsii. Tällöin haastattelut voidaan toteuttaa teemahaastatteluina, joissa haastateltavilta kysellään kysymyksiä aiheeseen liittyen. Tiedonkeruu loppuu, kun uudet vastaukset eivät tuota enää uutta tietoa tai ymmärrystä. (Kananen 2015, 127-129)

Kvantitatiivinen tutkimus eli määrällinen tutkimus eroaa kvalitatiivisesta tutkimuksesta siinä, että ilmiöt ja teoriat ovat tiedossa tutkimusta aloittaessa ja niitä lähdetään mittaamaan esimerkiksi kyselylomakkeilla. Kun ilmiöt ja teoriat ovat hallussa jo ennen tutkimuksen tekemistä, voidaan tutkimuskysymyksestä johtaa hyvin yksityiskohtaisia lisäkysymyksiä, jos itse tutkimuskysymyksillä ei voi lähestyä vastajia. Lisäkysymyksillä tai apukysymyksillä tuotetaan tietoa suoraan tutkimuskysymyksen ratkaisulle. Kysymyksien avulla on tarkoitus selvittää tekijöiden muuttujia sekä riippuvuus- ja vaikutussuhteita, jotka nojaavat ilmiöihin ja teoriaan. Esimerkki tällaiselle tutkimukselle on ihmisten ostokäyttäytyminen verkkokaupassa. Valitaan pieni joukko asianomaisia, joilta kysytään samat kysymykset. Kun kysymyksiin on vastattu, vastaukset analysoidaan ja vedetään johtopäätökset kohderyhmän osalta. (Kananen 2015, 197-201)

Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelminä käytetään kvalitatiivisia menetelmiä eli laadullisia menetelmiä. Opinnäytetyön kirjoittaja on työskennellyt toimeksiantoyrityksessä tammikuusta 2017 lähtien ja on tehnyt Intrastat-raportteja helmikuusta 2018 lähtien. Tämän takia suurin osa tutkimuksen toteutetaan havainnointina. Muutamiaan asiaan haetaan varmuutta teemahaastatteluilla, joissa teemat valitaan tarkasti etukäteen ja niiden pohjalta lähdetään rakentamaan keskustelua aiheesta.

On olemassa monenlaista havainnointia. Tässä opinnäytetyössä käytetään tutkimusmenetelmänä osallistuvaa havainnointia sekä piilohavainnointia. Piilohavainnointi tarkoittaa havainnointia, jossa tutkija on tutkimustilanteessa fyysisesti läsnä, mutta itse tutkittava kohde ei välttämättä tiedä häntä havainnoitavan tai tutkittavan. Osallistuvassa havainnoinnissa tutkija vaikuttaa läsnäolollaan tutkittavaan ilmiöön merkittävästi. Havainnoija on osallisena kahtena persoonana. Hän osallistuu tutkimukseen, projektiin tai työntekoon, mutta samanaikaisesti seuraa muiden käyttäytymistä. (Kananen 2015, 137) Havainnointimenetelmää on kritisoitu siitä, että se saattaa muuttaa liikkaa tilanteen kulkua ja häiritä tilannetta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 202) Luokkahuonetutkimuksessa on havaittu (Borg & Gall 1989, 475) että tutkijan fyysinen läsnäolo luokassa saattaa häiritä opetustilannetta niin opettajan kuin oppilaidenkin näkökulmasta. Tätä haittaa voi vähentää niin, että tutkija vierailee luokkahuoneessa useaan otteeseen, ennen kuin luokkahuoneen havainnointi alkaa. Tutkimuksen objektiivisuus saattaa myös kärsiä silloin, jos havainnoija suhtautuu liian emotionaalisesti luokkaan tai tutkittavaan ryhmään. (Hirsjärvi ym. 2004, 202) Tämän takia opinnäytetyön kirjoittaja piilohavainnoi tutkittavia henkilöitä siten, että tutkittavat henkilöt luulevat hänen kysyvän vain omaksi tiedokseen päivittäisistä työhön liittyvistä asioista, tässä tapauksessa Intrastat-raportoinnin teosta. Tällaisella menetelmällä varmistetaan, että havainnoitu tieto on mahdollisimman luotettavaa ja vilpitöntä, eikä havainnoinnin kohde harkitse liikaa sanomisiaan tai nosta omia suojamuurejaan ajatuksena, että hänen työntekoaan kritisoidaan, mikäli siitä löytyy puutteita.

Tutkimukseen liittyvää ilmiötä on havainnoitu toukokuusta 2018 alkaen. Opinnäytetyön kirjoittaja on kirjoittanut ylös muistiinpanoja aina, kun hän on havainnoinut asioita tutkimukseen liittyen. Suurin osa juurisyistä on siis ratkottu jo tutkimusta tehdessä ja kehitysehdotuksia on laitettu konsulteille eteenpäin. Joitain ehdotuksia on jo otettu käyttöön tehtaan toimintaohjeissa. Taulukosta 1 näkyy Intrastat-raportin virheiden määrä toukokuussa 2018. Virheet on laskettu suoraan virhelistasta, joka ajetaan ennen virallista raporttia. Suurin osa virheistä koostuu vääristä nettopainoista sekä Intrastat-raporttiin kuulumattomista tapahtumista.

Taulukko 1. Virhetaulun virheiden määrä toukokuussa 2018.

Ongelmakohta	Virheiden määrä
Väärät nettopainot	15
Väärät tullikoodit	6
Väärät alkuperämaat	7
Intrastat-raporttiin kuulumattomat tapahtumat	13
Yhteensä:	41

Teemahaastatteluilla pyritään täsmentämään havainnoitujen asioiden oikeellisuutta ja luomaan keskustelua, joiden tarkoituksena on syventyä organisaation sisällä juurisyihin ja löytää niihin ratkaisu. Teemahaastattelu tarkoittaa yksinkertaisesti sitä, että valitaan teemat, jotka toimivat eräänlaisina keskustelunaiheina, vähän niin kuin kahvipöytäkeskustelut, jotka lähtevät kuin itsestään paisumaan. Keskustelunaiheisiin ei voi vastata lyhyesti, vaan vastaus on monialainen, josta voidaan esittää jatkokysymyksiä, jotta tutkijan ymmärrys itse ilmiöstä kasvaisi. (Kananen 2015, 148)

Haastattelu voidaan suorittaa yksilöhaastatteluna tai ryhmähaastatteluna. Molemmilla haastattelumalleilla on sekä hyvät että huonot puolensa. Ryhmähaastatteluissa saatu tieto on laajempaa ja monipuolisempaa sekä säästää haastattelijan aikaa, kun kaikkia haastattelun kohteita ei tarvitse haastatella erikseen. Haastattelun laatu ryhmähaastatteluissa saattaa kuitenkin kärsiä, kun ryhmähaastattelussa täytyy ottaa huomioon kaikkien mielipiteet tasapuolisesti tai haastateltavat saattavat olla eri asemassa esimerkiksi esimies-alaisuudessa. Yksilöhaastattelujen tieto on luotettavampaa ja tarkempaa, vaikkakin työläämpää, sillä haastattelujen analysointi ja tulkinta vie enemmän aikaa. (Kananen 2010, 53)

Tämän opinnäytetyön teemahaastattelut suoritetaan sekä yksilö- että ryhmähaastatteluina. Yksilöhaastatteluun päädyttiin siksi, että ainoastaan yksi henkilö osaa vastata tiettyyn osaan koko tutkittavasta ilmiöstä. Ryhmähaastatteluun valitaan kaksi

henkilöä, jotka työskentelevät samassa positiossa, jotta haastattelun aikana syntyisi mahdollisimman eroavaisia keskusteluja ja ongelman juurisyy saataisiin selville.

5.3 Tutkimukseen osallistuvat henkilöt

Tutkimukseen valitut henkilöt on valittu heidän työtehtäviensä sekä osaamisensa perusteella, jotta haastatteluista ja havainnoinnista kerätty tieto olisi mahdollisimman luotettavaa ja monipuolista. Suurin osa tutkimukseen osallistuvista henkilöistä työskentelee toimeksiantajayrityksessä, mutta yksi haastateltava toimii Suomen Tullissa Intrastat-tehtävissä.

Tutkimus on jaettu neljään ryhmään sen perusteella, onko kyseessä havainnointiin osallistuva henkilö vai yksilö- ryhmä- tai teemahaastattelu toimeksiantoyrityksen ulkopuolisen henkilön kanssa. Haastattelut ja havainnointi toteutetaan anonyymisti henkilöiden osalta.

1. Prosessi-insinöörit ja tuoteylläpito. Ensimmäinen ryhmä koostuu 25 insinööristä, jotka työskentelevät toimeksiantajan yrityksessä. Heidän työtehtäviensä liittyvät logistiikkaan, insinööriyöhön, tuotekehitykseen ja tuoteylläpitoon. Kaikkien ryhmän henkilöiden työ liittyy jollain tavalla Intrastat-raportin laadintaan ja siihen, miltä raportti näyttää sillä hetkellä, kun se ajetaan SAP- toiminnanohjausjärjestelmästä tarkastusta varten.
2. Strateginen osto. Ryhmään 2 kuuluu yksi strateginen ostaja, jota haastatellaan teemahaastattelussa. Henkilö työskentelee toimeksiantajayrityksessä niin sanottuna ”super userina” SAP-moduulissa. Hänen työtehtäviinsä kuuluu ostotilausten hallinta sekä SAP:iin liittyvät päivitykset. Haastateltavan työ liittyy Intrastat-raportointiin niin, että hän korjaa ennen varsinaista raporttia ajettavan virhetaulun virheet ja on yhteydessä konsulttiin parannusehdotuksiin liittyvissä asioissa.
3. Operatiivinen osto. Ryhmään 3 kuuluu kaksi operatiivista ostajaa, joista molemmat työskentelevät toimeksiantajayrityksessä samoissa työtehtävissä. Heidän kanssaan suoritettiin yhteinen teemahaastattelu. Haastateltavien

työtehtäviin kuuluu tuotteiden ja osien tilaaminen tuotantoa varten sekä huolehtiminen siitä, että tuotannosta ei lopu materiaalit tai tuotteet kesken. Haastateltavien työ liittyy Intrastat-raportin oikeellisuuteen ja siihen, miltä raportti näyttää, kun se ajetaan SAP-moduulista.

4. Tulli. Ryhmään 4 kuuluu tullityöntekijä, joka työskentelee Suomen Tullissa Intrastat-asioiden parissa. Hänen työtehtäviään ovat Suomen Tullin asiakaspalvelutyö yritysasiakkaiden ja yksityisasiakkaiden kanssa. Teemahaastattelu suoritetaan sähköpostihaastatteluna.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa tuodaan esille opinnäytetyön tutkimustulokset, jotka pohjautuvat aineistokeruumenetelmillä saavutettuihin tietoihin. Isommat kokonaisuudet on etsitty väliotsikoilla, jotta tulokset olisivat mahdollisimman selkeästi luettavissa.

6.1 Tuotteiden nettopainot

Teemahaastattelussa, joka toteutettiin operatiivisten ostajien kanssa (Liite 3) selvisi, että tuotteiden nettopainot ovat valmiiksi laitettuna jo siinä vaiheessa, kun jostain tuotetta tilataan taloon. SAP:in ominaisuus ”safety stock” ilmoittaa, mikäli jonkin tuotteen saldot ovat pieniä tai miinuksella ja tämän jälkeen se luo ostoehdotuksen. Ostajat avaavat ostotilauksen, mikäli SAP ole sitä vielä tehnyt, ja vahvistavat sen. Jos nettopaino on tässä vaiheessa väärä, se ei haittaa ostotilauksen prosessin läpimenoa millään tavalla.

Oikean nettopainon määrittää ja asettaa tuoteylläpito, jossa avataan uusia materiaaleja SAP:iin. Tutkimuksen myötä selvisi, että uusi materiaali voidaan avata kahta erilaista tapaa käyttäen. Toinen tapa on manuaalinen avaaminen, jossa yksityiskohdat syötetään käsin ja toinen tapa on toimeksiantajan käytössä oleva ohjelma, josta lähes kaikki tiedot tulevat suoraan. Havainnoinnin perusteella selvisi, että jos uutta materiaalia avattaessa tuotteen nettopaino ei ole tiedossa, käytetään ”default”-painoa, joka tässä tapauksessa tarkoittaa 0,001 kilogrammaa. Oikea tapa olisi tietysti se, että tuotteet punnittaisiin tai pyydettäisiin niiden oikeita nettopainoarvoja asiakailta.

Havainnoinnin perusteella selvisi, että tuotteen väärä nettopaino on ollut toimeksiantajalle ongelma jo pitkään, mutta se ei itsessään haittaa ostoprosessia niin, että sitä ei pystyttäisi suorittamaan loppuun. Monet havainnoitavat, joiden kanssa keskusteltiin nettopainoista, olivat sitä mieltä, ettei paino-ongelmaa pystytä korjaamaan ollenkaan. Perusteina tähän oli, että korjaaminen olisi liian monimutkaista ja toisaalta korjaamiselle ei ole välttämättä edes tarvetta, sillä vaikka ongelma on ollut olemassa jo pitkään, niin siitä ei ole kuitenkaan koitunut koskaan sen suurempia ongelmia. Havainnoidessa toimeksiantajan työntekijöitä, huomattiin vastauksissa

eroavaisuuksia riippuen siitä, kerrottiinko kysymysten liittyvän opinnäytetyöhön vai ei. Muutaman havainnoitavan kohdalla huomattiin vastauksissa selkeitä eroja sen jälkeen, kun henkilöille kerrottiin, että aiheesta tehdään opinnäytetyötä. Aikaisempi vastaus oli ollut vain ympärilyöreä vastaus työasioihin liittyvästä ongelmasta, mutta kun kyselyille kerrottiin motiivi, paranivat vastaukset ja ongelmien juurisyyt alkoivat ratketa.

Lähes kaikilla havainnoitavilla sekä ryhmässä suoritettuun teemahaastatteluun osallistuneilla oli yksi yhteinen tekijä. Kukaan ei oikein tiennyt sitä, että kuka on vastuussa nettopainoista ja kenen kuuluisi korjata painot, jos niissä on virheitä.

6.2 Oikeat tullikoodit

Raportteja tarkastettaessa on huomattu, että joillakin tuotteilla on virheellinen tullikoodi tai useimmiten se on puuttunut kokonaan. Havainnoinnin perusteella selvisi, että jos tullikoodi puuttuu kokonaan, ostossa työskentelevien henkilöiden tulisi lisätä se ostotilausta käsitellessä. Usein on kuitenkin käynyt niin, että osto ei ole lisännyt tullikoodia ja siksi se on jäänyt puuttumaan kokonaan. Välillä on käynyt myös niin, ettei tullikoodi siirry järjestelmässä Intrastat-raporttiin enää tässä vaiheessa, vaikka se olisikin lisätty. Oikeaa tullikoodia laittaessa pitää laittaa myös tuotteen oikea alkuperämaa. Jos alkuperämaa puuttuu, ei tuotteelle tule oikeaa kappalemäärää.

Strategisen oston teemahaastattelussa (Liite 2) kävi ilmi, että jokaiselle tullikoodille ei ole olemassa täydentävää yksikköä, jota voidaan kutsua myös nimellä ”supplementary unit”. Tämä johtaa siihen, että tuotteelle ei tule SAP:ista oikeaa kappalemäärää, vaan se jää nollassi. Kun jokaisella tuotteella on oikea tullikoodi, tulevat kappalemäärätkin oikein raporttia ajaessa. Muussa tapauksessa raportin laatijoilla menee ylimääräistä aikaa siihen, että kauppatapahtumien tuotteille pitää etsiä oikea kappalemäärä.

6.3 Kauppatapahtumien oikeanlainen tilastointi

Toimeksiantaja investoi usein uusiin työkaluihin tai muotteihin, joista tulee omaisuutta. Havainnoinnin kautta selvisi, että ostetut investoinnit eivät aina kuitenkaan

tule fyysisesti toimeksiantajan tiloihin käyttöön, vaan ne saatetaan lähettää suoraan alihankkijalle, jotka käyttävät työkaluja tai tekevät muoteista osia. Tilastoinnin kannalta on tärkeää tietää, tulevatko tavarat fyysisesti toimeksiantajan tehtaalle Suomeen vai. Jos tavarat lähetetään suoraa toiseen sisäkaupan maahan, jätetään tapahtuma tilastoinnin ulkopuolelle. Jos tavara taas tulee Suomeen toimeksiantajan tiloihin, pitää siitä ilmoittaa tuonnin Intrastat-raportissa. Tällöin kauppatahtumana käytetään koodia 11.

Toimeksiantaja testaa välillä omia tuotteitaan toisen sisäkauppaa käyvän valtion yrityksissä. Usein niihin lähetetään raaka-aineita joko Suomesta, tai jostain muusta sisäkauppaa käyvän maan yrityksistä. Havainnoinnin kautta kävi ilmi, että testausyhteydessä valmistetaan tuotteita, jotka lähetetään myöhemmin takaisin toimeksiantajalle tuotantoa varten. Tällaiset kauppatahtumat ilmoitetaan normaalina tuontina eli kauppatahtuman luonteena käytetään koodia 11. Jos jokin tuote lähetetään ainoastaan testiä varten ilman, että sen yhteydessä valmistetaan mitään, käytetään kauppatahtumana 60, mikä tarkoittaa korjaustoimintaa.

Erilaisille tuotteille ja osille on olemassa omia muotteja, joista ne tehdään. Toimeksiantaja lähettää usein muottejaan muottimuutokseen, jotka tehdään muissa sisäkaupan maissa, yleensä aina alihankkijoilla. Havainnoinnin perusteella selvisi se, että muottimuutosten yhteydessä tehdään usein uusia paranneltuja osia toimeksiantajan tuotantoon. Joissakin tapauksissa muotti on lähetetty ainoastaan muutokseen, mutta mitään osia ei ole muutoksen aikana tehty. Tullin kanssa käydyssä teema-haastattelussa (Liite 1) selvisi, että näissä tapauksissa kauppatahtuman luonteena käytetään koodia 60, mikä tarkoittaa korjaustoimintaa. Jos taas muottimuutoksen yhteydessä valmistetaan osia, käytetään kauppatahtuman luonteena koodia 11.

Tullin kanssa käydyssä teema-haastattelussa selvitettiin myös oikea kuljetusmuotoihin käytettävä koodi. Lähtökohtaisesti, kun tavarat saapuvat Suomeen rajojen yli, ne ovat rekassa laivan ruumassa. Näissä tapauksissa rekka on laivan sisällä ja oikea kuljetusmuotokoodi on 1, joka tarkoittaa merikuljetusta. Jos tavara on ylittänyt Suomen rajan lentokoneessa, niin käytetään kuljetusmuodon koodia 4, joka tarkoittaa lentorahtia.

Palvelukauppaa ei tarvitse ilmoittaa Intrastat-raportissa. Toimeksiantaja tilaa palveluja YK-tilauksina, eli tuotteita jotka eivät liity tuotantoon. Limiittitilauksia tilataan myös palveluina, esimerkiksi jos joitakin tuotteita kutsutaan takaisin tai ei tiedetä paljonko tuotteita tilataan. Havainnoinnin perusteella selvisi, että YK-tilauksia tai limiittitilauksia tilatessa palveluina, niitä ei tarvitse ilmoittaa Intrastat-raportissa. Edellä mainittuja kauppatahtumia on kuitenkin tullut Intrastat-raportille usein, koska tilausten avaajat eivät ole käyttäneet ”exclusion indicatoria” eli poissulkumittaria. Tämä asia otettiin käyttöön 2018 syksyn aikana, joten loppuvuodesta raportilla ei ole enää ollut siihen kuulumattomia kauppatahtumia.

7 TUTKIMUKSEN JOHTOPÄÄTÖKSET JA ANALYSOINTI

Viimeinen luku käsittelee tutkimustuloksista johdettuja johtopäätöksiä sekä niiden analysointia. Johtopäätöksissä on mukana paljon omia näkemyksiä siitä, miten jatkossa tulisi toimia. Tämän jälkeen käsitellään ja pohditaan tutkimuksen luotettavuutta sekä toimeksiantajan saamaa hyötyä tutkimuksesta. Lopuksi on itsearviointi sekä opinnäytetyön jatkotutkimusehdotukset.

Teemahaastatteluilla sekä havainnoinnilla haettiin vastausta tutkimuskysymyksiin: ”Miten tuonnin Intrastat-raportti saadaan laadittua oikealla tavalla?” sekä ”Miten kauppatapahtumat täytyy ilmoittaa tuonnin Intrastat-raportilla?” Tutkimus aloitettiin perehtymällä tutkimusaiheeseen ja ilmiöön sekä laatimalla alkuun Intrastat-raportteja. Tämän jälkeen tehtiin teoreettinen viitekehys ja perehdyttiin siihen. Empiirinen osuus toteutettiin kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä hyödyntäen teemahaastatteluja sekä osallistuvaa havainnointia, että piilohavainnointia. Näiden pohjalta kirjoitettiin tutkimustulokset, joista johdettiin tutkimuksen johtopäätökset sekä niiden analysointi.

7.1 Tuotteiden nettopainot

Tuotteiden ja osien nettopainojen tutkimustulokset osoittivat sen, kuinka iso ongelma oli loppujen lopuksi kyseessä. Väärien painojen olemassaolon selittää se, että sillä ei ole juurikaan merkitystä ostotilauksen missään vaiheessa, sillä SAP ei järjestelmänä anna virheilmoitusta tai keskeytä ostotilauksen etenemistä väärän painon takia. Havainnoin perusteella selvisi se, että tuontiprosessin alkupään ihmiset eivät yksinkertaisesti tiedä, mihin kaikkeen tuotteen väärä nettopaino voi vaikuttaa. Uuden materiaalin avaamista pitäisi kehittää niin, että painovirheet saataisiin kokonaan pois. Jos tuotteille ei tiedetä painoa, siitä pitäisi ottaa selvää kysymällä tai punnitsemalla tuotteet itse. SAP:ia voisi myös kehittää niin, että se ei päästäisi uutta materiaalia läpi ilman, että nettopaino olisi kunnossa. Tällä hetkellä järjestelmä päästää materiaalin läpi, vaikka paino olisi 0,001 kilogrammaa.

7.2 Oikeat tullikoodit

Intrastat-raporttia tehdessä huomattiin, että tuotteilta puuttuu usein oikea kappalemäärä. Tätä selvitettiin havainnoimalla sekä teemahaastattelulla operatiivisen oston kanssa. Teemahaastattelussa selvisi, että tuotteiden oikean kappalemäärän puuttuminen johtuu siitä, että tuotteen tullikoodi tai alkuperämaa ovat väärinä tai puuttuvat kokonaan. Havainnoinnin perusteella selvisi, että tullikoodi laitetaan tuotteelle tuoteylläpidon toimesta uutta materiaalia avattaessa. Alkuperämaa taas selviää silloin, kun tiedetään mistä tuotetta aiotaan tilata. Ei riitä, että tuotteelle on laitettu tullikoodi, vaan tullikoodin täytyy myös olla oikeanlainen siten, että sille on olemassa ”supplementary unit” eli täydentävä yksikkö. SAP:sta ajetaan ennen virallista Intrastat-raporttia virhelista, joka ilmoittaa väärät nettopainot, puuttuvat tai virheelliset tullikoodit, puuttuvat tai virheelliset alkuperämaat sekä muut virheelliset tiedot. Näiden virheellisten kauppatahtumien tullikoodien muuttamisella oikeanlaiseksi, saatiin ratkaisu siihen, että kappalemäärät tulevat jatkossa SAP:ista oikein raportille. Kehitysideana tähän pulmaan voisi olla sama kuin oikeiden nettopainojen kanssa: SAP ilmoittaisi ennen myyntiin vapautusta, että tullikoodi tai alkuperämaa puuttuu tai on ne ovat virheellisiä. Tällöin vastaavanlaisia virheitä ei tapahtuisi, kun järjestelmä ei päästäisi kauppvoja läpi, ennen kuin kaikki tarvittavat tiedot on syötetty oikein.

7.3 Kauppatahtumien oikeanlainen tilastointi

Intrastat-raportoinnista on tarkat ohjeet siihen, mitkä asiat tulee ilmoittaa ja mitä ei tarvitse ilmoittaa kuukausittain jätettävässä raportissa. Toimeksiantajalla oli muutamia kauppatahtumia, joista kukaan ei oikein tiennyt, kuuluuko niitä ilmoittaa vai ei ja jos kuuluu niin miten. Lisäksi oli tiedossa muutamia kauppatahtumia, joita ei olisi kuulunut ilmoittaa, mutta siitä huolimatta ne tulivat SAP:ista ajettavaan raporttiin mukaan. Näiden turhien kauppatahtumien etsiminen ja poistaminen raportista on työlästä ja vie paljon turhaa työaika.

Tullin kanssa käydyssä teemahaastattelusta selvisi, minkälaiset kauppatahtumat pitää ilmoittaa Intrastat-raportissa ja miten. Ongelmana tällä hetkellä on, että toi-

meksiantajan Intrastat-raportin tulkitseminen tuonnissa vie aikaa, sillä osa käsitteistä ei ole raporttia laativien henkilöiden tiedossa. Toimeksiantajan Intrastat-raportin laatii huolinnassa työskentelevät henkilöt sekä viennin, että tuonnin osalta. Huolitsijat tietävät viennistä paljon, mutta tuonti on hieman vieraampaa aluetta heille, sillä tuonnin kanssa huolinta ei ole välillisesti tekemisissä juuri lainkaan. Tuonnin Intrastat-raportin voisivat jatkoa ajatellen tehdä esimerkiksi ostajat, sillä heillä on enemmän tietoa tuontiin liittyvistä tiedoista verrattuna huolintaan. Jos raportin laatiminen kuitenkin säilyy huolinnalla, tietyistä tuontitapahtumista voisi laatia muutamia koulutuksia, joissa saataisiin jaettua tietoa raporttien laatijoille ja he voisivat oppia tuontitapahtumista ja niihin liittyvistä tuotteista enemmän. Kun muotti tai jokin muu osa lähetetään muutosta tai korjausta varten toiseen sisäkaupan maahan, SAP:iin voisi kirjoittaa kaupan teksteille minkälainen kauppatapahtuma on kyseessä. Näin Intrastat-raportin laatijan olisi helpompi katsoa suoraan ostotilaukselta, että valmistetaanko muutoksen aikana tuotteita, vai onko kyseessä ainoastaan korjaus.

Kun YK-tilauksia ja limiittitilauksia tilataan palveluina, pitää käyttää ”exclusion indicatoria” eli poissulkumittaria. Havainnoinnissa huomattiin tämä virhe loppukesästä. Poissulkumittari otettiin käyttöön toimeksiantajalla syksyn 2018 aikana ja jo tässä vaiheessa on huomattu positiivisia muutoksia havainnoinnin kautta. Muutamia Intrastat-raporttiin kuulumattomia kauppatapahtumia on ilmennyt, mutta se johtuu siitä, että ostotilaukset ovat avattu syksyn aikana. Tästä on annettu uusi selkeä ohjeistus, joten asian pitäisi korjautua ajan kanssa muutamassa kuukaudessa.

Yleisimpänä kauppatapahtuma koodina käytetään 11, eli tavallinen osto ja myynti, jossa tavara vaihtaa omistajaa ja johon liittyy maksu. Joissakin tapauksissa kuitenkin muotti lähetetään muutosta varten, mutta muutoksen yhteydessä ei valmisteta mitään uusia tuotteita. Nämä tapaukset ovat erittäin harvinaisia, mutta silloin kauppatapahtuman koodina pitäisi käyttää 60, joka tarkoittaa korjaustoimintaa. SAP:ista ajettavaan raporttiin tulisi tehdä muutos, joka tunnistaa minkälainen kauppatapahtuma on kyseessä. Näin ollen Intrastat-raportti tulisi laadittua oikealla tavalla. Tämä ongelma pitäisi saada korjattua niin, etteivät korjaustoimintaan liittyvät kauppatapahtumat tulisi enää virhelistalle. Tällä hetkellä se saattaa mennä raportin laatijalta

ohitse huomaamatta, sillä raportilla on kuitenkin rivejä useampi tuhat joka kuukausi, eikä jokaista riviä kerkeä millään käydä erikseen lävitse. Vastaavanlainen korjaus, joka helpottaisi oikean kauppatapahtuman ilmoitusta, voitaisiin tehdä kuljetusmuotojen koodeihin. Lähtökohtaisesti jokainen sisäkaupan kauppatapahtuma tuonnissa saapuu Suomeen rekassa, joka on laivan ruumassa. Joissakin tapauksissa rahti saapuu kuitenkin lentorahtina eli kuljetusmuodon koodina tulisi käyttää 4. SAP:in voisi tehdä muutoksen, joka tunnistaisi tuonnissa käytetyn kuljetusmuodon sen osalta, miten tavara on ylittänyt Suomen rajan.

7.4 Tutkimuksen luotettavuus

Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen luotettavuutta käsitellään tieteellisessä työssä validiteetin ja reliabiliteetin avulla. Tällä pyritään siihen, että tulokset olisivat oikeita. (Eriksson & Kovalainen 2008, 292) Laadullisen tutkimuksen luotettavuustarkastelu eroaa määrällisestä tutkimuksesta niin, että siinä ei voida soveltaa validiteettiä ja reliabiliteettiä sellaisenaan. Laadullisessa tutkimuksessa käytetään saturaatiota, informanttien vahvistamista, muihin tutkimuksiin vetoamista sekä johdattamista oikeaan tulkintaan. (Kananen 2015, 352)

Saturaatio tarkoittaa tutkimuksen kylläntymispistettä. Se tarkoittaa, että uusia ihmisiä haastatellaan niin kauan, että aineisto alkaa toistaa itseään eikä sen avulla saavuteta enää uutta tietoa. Joissakin tapauksissa saturaation voi saavuttaa 1-2 haastateltavan jälkeen, mutta usein saturaatio saavutetaan 12-15 havaintoyksikön jälkeen. Saturaation saavuttaminen riippuu tutkimusongelmasta ja sen asettelusta. (Kananen 2015, 355) Tässä tutkimuksessa saturaatio saavutettiin yhteensä 29 haastateltavan ja havainnoitavan jälkeen. Tutkimusongelma oli erittäin haastava, sillä tutkittava ilmiö oli haasteellinen. Saturaatio saavutettiin lopulta teemahaastattelulla, jossa saadut vastaukset todettiin oikeiksi ja luotettaviksi.

Tutkimuksen vahvistettavuus voidaan saada selville antamalla aineisto luettavaksi tai vahvistettavaksi henkilöille, jota se koskee. Informantti lukee tekstin ja vahvistaa, että tutkimustulokset ovat oikeita eivätkä tutkijan itse keksimiä. Vahvistettavuus voidaan saada aikaan myös hyödyntämällä triangulaatiota, eli hakemalla vahvistusta erilaisista lähteistä tai hankkimalla todistajia sille, että tutkimustulokset ja

johtopäätökset ovat oikeita. (Kananen 2015, 354) Tämän tutkimuksen on vahvistanut toimeksiantajan määrittämän virallinen ohjaaja. Tutkimustulokset on esitelty toimeksiantajalle ja saatuja tuloksia on alettu soveltaa toimintaohjeina päivittäisessä työnteossa.

Laadulliselle tutkimukselle ja siihen liittyviin omiin tulkintoihin voi hakea vahvistusta kriteerivaliditeetista. Tällöin tutkija perehtyy ja vertaa omaa tutkimustaan muihin jo olemassa oleviin tutkimuksiin, niiden käsitteisiin ja mittareihin. Laadullisissa tutkimuksissa negatiivinen puoli on, että tutkittava ilmiö ei ole täysin selkeä, eikä ole olemassa oikein juurikaan muita tutkimuksia, joihin omaa tutkimusta voisi verrata. (Kananen 2015, 355) Intrastat-raportoinnista ei ole olemassa hirveästi aikaisempia tutkimuksia, joten tätäkään tutkimusta ei voitu verrata aikaisempiin tutkimuksiin. Sen sijaan löytyi runsaasti tutkimuksia, joissa tutkimusmenetelmänä käytettiin myös havainnointia. Näistä tutkimuksista oli hyötyä, kun havainnoidusta tiedosta lähdettiin johtamaan tutkimustuloksia ja johtopäätöksiä ja saatiin selkeyttä tämänkin tutkimuksen laatimiselle.

Empiiristä osuutta aloittaessa havaittiin, että ilmiö ei ole niin selvä, kuin tutkimuksen alussa luultiin. Tämän takia ilmiön tutkiminen päätettiin aloittaa tutkimusmenetelmäksi valitulla piilohavainnoinnilla. Ihmisiltä kyseltiin alkuun tutkimukseen liittyvistä asioista niin, että ne naamioitiin tavallisiksi arkipäiväisiksi työasioiksi, joihin kaivattiin apua. Kun huomattiin, että eri ihmisiltä saatiin erilaisia vastauksia, muutettiin menetelmä osallistuvaksi havainnoinniksi, jossa kerrottiin havainnoitaville, että aiheesta tehdään opinnäytetyötä. Tämän jälkeen vastaukset muuttuivat hieman tarkemmiksi ja saturaatio saavutettiin teemahaastattelulla, joka käytiin operatiivisen oston kanssa.

Tutkimuksen tuloksia pidetään luotettavina, koska tutkimuksen kirjoittaja on todennut ongelmien korjaantuneen suurimmaksi osin Intrastat-raportteja tehdessä. Loput ongelmista on otettu työn alle ja niihin on olemassa jo ratkaisut, jotka ovat tulossa käyttöön.

Validiteetti ja reliabiliteetti ovat korkeita, sillä tutkimuksella saatiin vastaus siihen, mihin haluttiinkin. Jos tutkimus toistettaisiin uudelleen, saataisiin samat vastaukset

olettaen, että se tehtäisiin alkuperäisin tutkimuksen edellytyksin toistettuna. (Kananen 2015, 352-355)

7.5 Toimeksiantajan saama hyöty

Tutkimus oli työläs ja vei paljon aikaa, mutta lopputuloksesta tuli erinomainen. Keskeisimmät tutkimustulokset olivat oikeat nettopainot ja tullikoodit, muottimuu-
tosten tilastointi sekä palvelukauppojen poistaminen Intrastat-raportista.

Kun tutkimus aloitettiin, kartoitettiin tutkimusongelmat. Ennen varsinaista Intra-
stat-raporttia ajetaan virhetaulu. Tämän avulla saadaan selville jokainen virhe, joka
raportilta pitää korjata. Toukokuussa 2018 virheitä oli yhteensä 41 kappaletta. Kun
tutkimus on saatu päätökseen ja virheiden korjaaminen on aloitettu, on niiden luku-
määrä pienentynyt huomattavasti.

Joulukuun virhetaulun virhet on esitetty taulukossa 2. Virheiden yhteismäärä on
tippunut toukokuun jälkeen erittäin paljon. Intrastat-raporttiin kuulumattomia ta-
pahtumia oli marraskuun raportissa enää muutama jäljellä ja ne tulevat poistumaan
kokonaan 2019 vuoden alussa, sillä ostotilaukset oli avattu alkuvuodesta 2018.
Opinnäytetyön pohjalta kirjoitettiin toimintaohje (Liite 4), joka on käyty läpi toi-
meksiantajan työntekijöiden kanssa. Strateginen osto käyttää jatkossa exclusion in-
dicatoria limiittitilauksissa ja YK-ostoissa. Väärät tullikoodit ja alkuperämaat saa-
tiin virhetaulusta kokonaan pois syksyn aikana, sillä työntekijöitä ohjeistettiin syöt-
tämään tiedot oikein. Vääriä nettopainoja oli vain yksi kappale marraskuussa. Net-
topainojen syöttämisessä on päästy eteenpäin. Insinöörit ovat tietoisia, miten netto-
painot tulee syöttää oikein.

Taulukko 2. Virhetaulun virheiden määrä joulukuussa 2018.

Ongelmakohta	Virheiden määrä
Väärät nettopainot	1
Väärät tullikoodit	0
Väärät alkuperämaat	0
Intrastat-raporttiin kuulumattomat tapahtumat	5
Yhteensä:	6

Suurin hyöty toimeksiantajalle tutkimuksesta on se, että nettopainojen oikeiden arvojen syöttämisen tärkeys on nyt tiedossa. Se vaikuttaa loppujen lopuksi moniin muihinkin asioihin, kuin tähän tutkimukseen. Toinen suuri hyöty on se, että jatkossa tullikoodit tulee syöttää oikein niin, että niillä on olemassa täydentävä yksikkö eli ”supplementary unit”.

Tuonnin Intrastat-raporttiin kului ennen tutkimuksen aloittamista aikaa useita tunteja, joskus jopa useampi työpäivä. Työn tavoitteena oli, että Intrastat-raportti tilastoidaan jatkossa oikeanlaisena. Tutkimuksen jälkeen raportin laatimiseen ei pitäisi mennä ajallisesti kuin 30-60 minuuttia, jos toimintaohjetta noudatetaan. Toimeksiantajan positiossa, joka tekee Intrastat-raportin kuukausittain, työskentelee kaksi vakinaista työntekijää sekä tutkimuksen kirjottaja osa-aikaisena tuntikeräilijänä. Intrastat-raportin laatimiseen on kuukauden alusta noin 2 viikkoa aikaa, eli 10 työpäivää. On aivan liikaa, jos yhdellä henkilöllä menee siitä ajasta raportin laatimiseen 2 työpäivää.

Lisäksi tutkimuksessa saatiin paljon pois sellaisia kauppatapahtumia, jotka eivät kuulu Intrastat-raporttiin, mutta ovat silti siihen aina tulleet. Kauppatapahtumat, jotka eivät kuulu raporttiin, on jouduttu tähän mennessä poistamaan manuaalisesti. Jatkossa ne eivät tule esiintymään virhetaulussa.

Tutkimus saatiin päätökseen erittäin hyvänä ajankohtana. Toimeksiantaja aloitti loppuvuodesta 2018 työtehtävien uudelleenjärjestelyn. Johtopäätösten perusteella

on mahdollista, että vastuu Intrastat-raportin laatimisesta tulee siirtymään toiseen positioon. Myös muihin työtehtäviin ja vastuualueisiin saattaa tulla muutoksia.

7.6 Pohdinta ja jatkotutkimusehdotus

Tutkimuksen kirjoittaminen oli kaiken kaikkiaan opettavainen prosessi. Alussa tuntui, että vauhtiin oli vaikeaa päästä, mutta loppua kohden tekeminen helpottui ja parani. Tutkimusongelma oli alusta saakka erittäin haastava. Haasteellisuus korostui etenkin siinä vaiheessa, kun ongelmaa lähdettiin selvittämään. Tällöin tuli huomattua, että isossa organisaatiossa kaikki eivät tiedä omasta työnkuvastaan kaikkia tarvittavia asioita. Vastaukset kysymyksiin eivät tulleet aina välittömästi eivätkä välttämättä edes oikeanlaisina. Isoin haaste oli ehdottomasti se, kun luuli löytäneensä ratkaisun, mutta huomasikin ratkaisun olevan epäluotettava tai väärä. Tämä aiheutti paljon turhautumista, mutta lopputulos oli kuitenkin tavoiteltu ja siihen oli erittäin tyytyväisiä.

Intrastat-raportoinnista voisi laatia vaikka kuinka monta tutkimusta. Yksi mielenkiintoinen jatkotutkimusehdotus voisi olla Intrastat-raportoinnin vertaaminen viennissä ja tuonnissa. Olisi mielenkiintoista nähdä esimerkiksi sen maan tuonnin Intrastat-raportti, johon toimeksiantaja vie tavaraa ja että miten paljon ja kuinka tarkasti Intrastat-raportteja vertaillaan toisiinsa.

Toinen jatkotutkimusaihe voisi olla Intrastat-raportin ulkoistamisen hyödyt ja haitat. Jokainen tiedonantovelvollinen yritys ei laadi itse Intrastat-raporttejaan, vaan ne saattavat olla ulkoistettuja.

Tästä opinnäytetyöstä voisi tehdä jatkotutkimuksen, jossa ottaisi myös viennin mukaan. Tutkimuksessa voisi verrata vientiä ja tuontia sekä niihin liittyviä eroavaisuuksia kauppatahtumakoodien osalta.

LÄHTEET

- A 304/2016. Eduskunnan päätös. Viitattu 18.9.2018 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20160304#L14P96> Valtion säädöstietopankki Finlex, ajantasainen lainsäädäntö.
- Borg, W.R. & Gall, M.D. 1989. Educational research. An introduction. 5. painos. New York: Longman.
- Eriksson, P. & Kovalainen, A. 2008. Qualitative Methods in Business Research. Great Britain: Sage.
- EUR-Lex 2018. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 222/2009. Viitattu 18.9.2018. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2009/222/oj>
- Euroopan unioni 2018. Talous. Viitattu 18.9.2018. https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/economy_fi#tab-0-0
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Hörkkö, H., Koskinen, H., Laitinen, P., Mattsson, M., Ollikainen, J., Reinikainen, A. & Werdermann, R. 2010. Huolinta-alan käsikirja. Vantaa. Suomen Spedservice Oy
- ICCa 2018. Toimitusten hallinta. ICC Incoterms 2010. Viitattu 1.10.2018. <https://www.icc.fi/toimitusten-hallinta-icc-incoterms-2010/>
- ICCb 2018. Työkaluja ulkomaankauppaan. Viitattu 1.10.2018. <https://www.icc.fi/wp-content/uploads/ICC-Finland-Incoterms-2010-in-Nutshell.pdf>
- Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas – Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. 1. painos. Jyväskylä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Logistiikan maailma 2018a. Tilastointi. Tilastovolliset. Tavarain fyysinen siirto. Viitattu 11.9.2018. <http://www.logistiikanmaailma.fi/kauppa-tullaus/yhteisokauppa-eli-sisakauppa/tilastointi/>
- Logistiikan maailma 2018b. Yhteisokauppa eli sisäkauppa. Viitattu 11.9.2018. <http://www.logistiikanmaailma.fi/kauppa-tullaus/yhteisokauppa-eli-sisakauppa/>

Melin, K. 2011. Ulkomaankaupan menettelyt. 1. painos. Tampere. Tammertekniikka/AMK-Kustannus Oy

Pasanen, A. 2005. Kansainvälisen kaupan käsikirja. 1. painos. Helsinki. Multi-kustannus Oy

Tulli 2018a. Tulli-ilmoittaminen. Tuonti. Viitattu 11.9.2018. <https://tulli.fi/yritys-asiakkaat/tulli-ilmoittaminen/tuonti>

Tulli 2018b. Miksi Intrastat-tietoja kerätään? Viitattu 11.9.2018 ja 18.9.2018. <https://tulli.fi/intrastat/miksi-intrastat-tietoja-kerataan>

Tulli 2018c. Kynnysarvoraja ylittyy. Viitattu 12.9.2018. <https://tulli.fi/intrastat>

Tulli 2018d. Kuka on Intrastat-tietojen ilmoittaja? Viitattu 18.9.2018. <https://tulli.fi/intrastat/kuka-on-intrastat-tietojen-ilmoittaja>

Tulli 2018e. Miten annan Intrastat-ilmoituksen. Viitattu 18.9.2018 <https://tulli.fi/intrastat/miten-annan-intrastat-ilmoituksen>

Tulli 2018f. Tilastoilmoitusten jättöajat. Viitattu 18.9.2018 <https://tulli.fi/intrastat/tilastoilmoitusten-jattoajat>

Tulli 2018g. Intrastat-ilmoituspalvelu. Viitattu 18.9.2018 <https://tulli.fi/documents/2912305/3324615/Intrastat-ilmoituspalvelu,%20Täyttöohjeet/a53a317d-a586-4079-b020-7d08a22d5079?version=1.5>

Tulli 2018h. Suora sanoma-asiointi. Viitattu 18.9.2018 <https://tulli.fi/intrastat/sanoma-asiointi>

Tulli 2018i. TYVI-palvelu. Viitattu 18.9.2018. <https://tulli.fi/intrastat/tyvi-palvelu>

Tulli 2018j. Mitä Intrastatissa ilmoitetaan? Viitattu 8.10.2018 ja 9.10.2018. <https://tulli.fi/intrastat/mita-intrastatissa-ilmoitetaan>

Tulli 2018k. Intrastat Suomessa v. 2017. EU-maiden välisen kaupan tilastointi. <https://tulli.fi/documents/2912305/3324615/Intrastat-opas%202017/9e7b8ce8-7cff-4fe5-bb5c-0ef7f2f94ea1?version=1.1>

Verohallinto 2018a. Arvonlisäverotunniste. Viitattu 16.9.2018. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48691/arvonlisaverotus_eutavarakaupass/

Verohallinto 2018b. Miten EU-maiden välistä tavara- ja palvelukauppaa valvotaan. Viitattu 17.9.2018. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysvero-rotuksesta/arvonlisaverotus/ulkomaankaupan_arvonlisaverotus/miten_eumaiden_valista_tavara_ja_palvel/

Verohallinto 2018c. Arvonlisäverotus EU-tavarakaupassa. Kolmikantakauppa. Viitattu 8.10.2018. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-haku-sivu/48691/arvonlisaverotus_eutavarakaupass/

LIITE 1

Kvalitatiivisen tutkimuksen teemahaastattelu

Ilmoitettavat kauppatapahtumat

1. Haastateltavan tiedot

Yritys ja työnimike:

Kauanko olet toiminut nykyisessä työtehtävässä:

Kuinka pitkä kokemus kansainvälisestä kaupasta:

2. Limiittilaukset

- Pitääkö ilmoittaa jokaisessa kuussa erikseen, jos kutsutaan kolleja takaisin jostakin toisesta maasta?
- Miten menetellään jos tilataan palveluna

3. Kauppatapahtumakoodit

- Pitääkö ilmoittaa aina oikea koodi?
- Jos ei ole varma oikeasta koodista niin voiko ilmoittaa 11?
- Mitä jos ilmoittaa väärän kauppatapahtuman?
- Miten korjaustoiminta ilmoitetaan?
- Pitääkö korjaustoiminnassa ilmoittaa kauppatapahtumana 60 sekä viennissä että tuonnissa?

4. Kuljetusmuotojen koodit

- Jos rekat lähtevät suomesta EU:hun lähtökohtaisesti aina meriteitse, niin käytetäänkö kuljetusmuotona merikuljetusta?
- Jos rekka on laivan sisällä, niin käytetään silti merikuljetusta? (Merikuljetus=1)
- Mitä jos ilmoittaa väärän kuljetusmuodon?

5. Investoinnit

- Kun investoidaan työkaluun, mutta se ei tule fyysisesti käymään suomessa, miten ilmoitetaan?
- Riittääkö, että tulee käymään tunniksi?

6. Muottimuutokset

- Jos muottimuutoksen yhteydessä valmistetaan tavaraa, niin miten ilmoitetaan?
- Jos ei valmisteta tavaraa niin miten ilmoitetaan?
- Pitääkö ilmoittaa sekä viennissä että tuonnissa?

LIITE 2

Kvalitatiivisen tutkimuksen teemahaastattelu

Ilmoitettavat kauppatapahtumat

1. Haastateltavan tiedot:
Yritys ja työnimike:
Kauanko olet toiminut nykyisessä työtehtävässä:
Kuinka pitkä kokemus kansainvälisestä kaupasta:
2. Oikeat tullikoodit
  - Miten tullikoodit syötetään?
  - Missä vaiheessa ja kuka syöttää?
  - Mitä tapahtuu jos syöttää virheellisen koodin?
  - Saako kaikille koodeille oikean supplementary unitin?
3. Alkuperämaat
  - Voiko jättää tyhjäksi?
  - Voiko laittaa väärän?
  - Onko jotkut alkuperämaat tietyllä tullikoodilla tai toisinpäin?
4. Oikean kappalemäärät
  - Mistä johtuu väärät kappalemäärät ja 0-kappalemäärät?
  - Korjataan ne aina manuaalisesti vai korjautuuko automaattisesti toisen Vaiheen kautta?

LIITE 3

Kvalitatiivisen tutkimuksen teemahaastattelu

Ilmoitettavat kauppatahtumat

1. Haastateltavan tiedot:
Yritys ja työnimike:
Kauanko olet toiminut nykyisessä työtehtävässä:
Kuinka pitkä kokemus kansainvälisestä kaupasta:
2. Oikeat tullikoodit ja alkuperämaat
  - Missä vaiheessa syötetään/tarkastetaan?
  - Mitä jos jättää syöttämättä oikeat tiedot?
  - Miten tarkastetaan, onko oikea tullikoodi/alkuperämaa?
3. Oikean kappalemäärän yksikkö
  - Millä perusteella syötetään PC tai PAK?
  - Tilataanko monesti limiittitilauksena?
  - Jos tilataan palvelua, niin miten tilaus käsitellään?
  - Onko exclusion indicatorin käyttö tiedossa?
4. Yhteistyö
  - Kuinka tiivistä strategisen oston kanssa?
  - Muutetaanko alkuperämaita jälkikäteen?

LIITE 4

PE ja R&D

- Uutta materiaalia avattaessa pitää laittaa oikeat nettopainot
- Ei laiteta enää default painoa 0,001
  - Jos ei tiedetä oikeaa painoa, niin selvitetään se tai punnitaan itse
- Jos painoa ei laiteta alussa oikein, niin tulee ENPA-transaktioon väärin

Operatiivinen osto

- Ostos pitää lisätä oikea tullikoodi/alkuperämaa
- Jos tullikoodi puuttuu tai on virheellinen, kappalemääräksi tulee nolla
- Jos alkuperämaa puuttuu, kappalemääräksi tulee 0
- Kaikilla tullikoodeilla ei ole Supplementary Unit eli täydentävää yksikköä, eli pitää siis valita oikea tullikoodi

Strateginen osto

- Jatkossa kun tilataan YK-ostoja tai limiittitilauksia palveluna, pitää käyttää exclusion indicator
  - Tilastoimatta jätettävät kauppatahtumat eivät tule Intrastat-raportille

Huolinta

- Muotit
  - Jos investoidaan muottiin, mutta se ei tule meille fyysisesti, ei sitä pidä ilmoittaa
  - Jos investoidaan muottiin, joka tulee meille fyysisesti edes "käymään" pitää se ilmoittaa
- Muotti lähetetään muuttimuutokseen
  - Jos muutoksen yhteydessä valmistetaan jotain osia, kauppatahtuma=11
  - Jos muottia ainoastaan korjataan etc., kauppatahtuma=60 (Vienti ja tuonti)
- Testaus
  - Jos testauksen yhteydessä valmistetaan jotain, kauppatahtuma 11
  - Jos ei valmisteta mitään, kauppatahtuma 60
- Kauppatahtuman koodi
  - Yleensä 11, mutta korjauksessa 60 (Sekä viennissä että tuonnissa)
- Kuljetusmuodot
  - Käytetään koodia 1 = Meri (Koska rekka laivassa)
  - Tosi harvoin 4 = Lento (Case Ruotsi, kun lensi Vaasasta Ruotsiin)
- Palvelukauppa
  - YK-tilauksia tai limiittitilauksia tilattu palveluna, mutta näihin otettu käyttöön exclusion indicator, joten pitäisi poistua raportilta ajan kanssa koska ostotilaukset on vanhoja